

GLAS

umirovljenika

Glasilo Sindikata umirovljenika Hrvatske

Broj 264

ISSN 1849-7837 // Zagreb, prosinac 2018. // Godina XXIV.

UVODNA RIJEČ

Pilote, cepelin ti gori

Za razliku od njemačkog cepelina Hindenburga, hrvatski komercijalni putnički cepelin još uvijek lebdi i nije se još zapalio zbog sudara s nakupinom vodika, što bi dovelo do potpune eksplozije. Dakako da postoje razlike, jer od ukupno stotinu članova posade i putnika poginulo ih je te davne 1937. godine čak 36-tero odnosno 36 posto.

Hrvata u Hrvatskoj još uvijek živi oko 90 posto od onih koji su izbornim rezultatom prije tri godine ukrcani u Plenkovićev cepelin. Padobranima su iskočili mladi koji sada žive diljem Europe, a sve veći broj starijih se samoubio ili preminuo poglavito od siromaštva i uneređenoga zdravlja.

I umjesto da naš glavni pilot promisli kako ljude učiniti sretnima u njihovom domu, on im s jedne strane daje povlaštene karte za odlazak, a s druge povlaštene mirovine za ostanak. I cepelin dalje lijepo plovi.

Pilot, zajedno s poslodavcima, plaće na javnim skupovima kako je premalo radnika, pa će ih sada uvoziti čak iz Filipina, a umirovljenicima docira kako su, sram ih bilo, „otišli u mirovinu sa samo 30 godina radnog staža“, pa zato imaju nisku mirovinu kakvu i zaslužuju. U Njemačkoj, tvrdi hrvatski pilot, u mirovinu se ide tek sa 38 godina staža. Pitamo Plenkovića da li pozna Ivana Šalkovića iz sela Bukvika u Slavoniji? Eto čovjek dobio 460 eura mirovine, polovicu za tri godine rada u Njemačkoj, a polovicu za 30 godina rada u Hrvatskoj. Što se tu ima reći?!

Hajdemo s pilotom na popravni ispit da nam ne sunovrati ovaj hrvatski cepelin! Prvo, netočno je da se u Hrvatskoj ide u mirovinu sa 30 godina staža, već, ako odbijemo one po povlaštenim propisima, u starosnu mirovinu se ide sa 34,2 godine staža, što je približno europskom prosjeku od 35,9 posto (Eurostat). Netočno je da se u mirovinu ide s prosječno 60 godina, već se ide sa 62,6 godina. I, da ne bi ispalo da se svađamo za sitnice, što je godina sim, godina tam, naš pilot mora napraviti strategiju leta na temelju točnih podataka o broju i vrsti putnika, a onda i politike i mjere za konkretne ljude.

Ako ćemo odokativno, finski se glavni pilot vozi na posao na biciklu, a hrvatski na stranački skup u Finsku vladinim avionom. Hrvatski nema pojma da mu je narod gladan i da 98 posto umirovljenika prima mirovine niže od prosječne plaće. I ne zna da su razvili snažnu hobističku aktivnost kolekcioniranja plastičnih boca ili misli da to ne spada u njegovu interesnu rubriku, dok se finski dnevno ispozdravlja sa stotinjak građana dok biciklira.

I tako je to s letećim plovilima. Ovisе o čvrstoći konstrukcije, broju putnika i vještini pilota. I božjoj volji. U duhu blagdana, Isuse, spasi svoje siromašne putnike hrvatskog cepelina, spasi one koji su ga izgradili, spasi one koji su ga obranili – radom, znojem, krvlju i suzama.

**SVIM UMIROVLJENICIMA
I STARIJIM OSOBAMA
ŽELIMO SRETAN BOŽIĆ
I SRETNU NOVU GODINU**

2019.

U OVOM BROJU:

VOZAČKE ZA STARIJE OD 65

**Medicina rada
ponovno napada**

NAJNIŽE MIROVINE

Tri lipe za sat rada?

IZGLASANA

MIROVINSKA REFORMA

**Zastupnici ignorirali
siromaštvo
umirovljenika**

Vodič HZZO-a

info. HZMO

Poštariņa plaćena HP-u d.d. u sortirnici 10200 Zagreb
Šalje: Sindikat umirovljenika Hrvatske,
Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2, 10 000 Zagreb

Dragim umirovljenicima i njihovim obiteljima
sretan Božić i svako dobro u novoj 2019. godini
želi

hziio ■ HRVATSKI ZAVOD ZA
MIROVINSKO OSIGURANJE

Sretan i blagoslovljen Božić, te svako dobro u novoj 2019. godini
želi Vam

Hrvatski
zavod za
zdravstveno
osiguranje

Croatian
Health
Insurance
Fund

Dopunsko
zdravstveno
osiguranje

Zastupnici ignorirali siromaštvo umirovljenika

Zakon o mirovinskom osiguranju je na saborskoj sjednici 7. prosinca 2018. izglasan sa 77 glasova za i jednim glasom protiv. Pokušaj oporbenih stranaka da sruše kvorum zahtjevima za stalnim stankama nije uspio. Očekivano, paket mirovinskih zakona je prošao, a svi amandmani oporbe su odbijeni. Nakon dva čitanja prijedloga mirovinskih zakona posve je jasno kako političari i dalje sustavno ignoriraju siromaštvo.

Tijek mirovinske reforme, od početka rada radne skupine za ZOMO 28. svibnja, ipak je urodio kvalitetnim pomacima i promjenama prvotne verzije. Tako u konačnom tekstu ima nekih novih prava i poboljšica. Primjerice, svi koji su koristili roditeljni ili roditeljski dopust i idu u mirovinu od 1. siječnja 2019., dobiti će dodatno po šest mjeseci staža po djetetu. To će za jedno dijete navodno povećati mirovine za prosječno dva posto. U mirovinu će se sa 67 godina odlaziti od 2033. (a ne od 2030. kakav je bio prvi prijedlog), a linearna penalizacija za prijevremeno umirovljenje je smanjena s 0,34 na 0,30 posto po mjesecu ranijeg odlaska u mirovinu, odnosno za pet godina na najviše 18 posto, umjesto dosad predlaganih 20,4 posto.

Vladajući su odlučili i povećati najniže mirovine od 1. srpnja 2019. za 3,13 posto, a obvezni mirovinski fondovi će moći ulagati u start-upove, mala i srednja poduzeća, u infrastrukturne projekte. Smanjuje se naknada za upravljane fondovima, menadžeri će dobiti manje, a umirovljenicima će ostati više sredstava za mirovine. Osobito je značajno što će se radnicima s mirovinama nižima od prosječne omogućiti da u trenutku umirovljenja mogu prijeći u prvi mirovinski stup kako bi ostvarili višu mirovinu, no iz dva stupa. Umirovljenici će pak za ostatak u drugom stupu dobiti svojevrsnu nagradu, odnosno da pod posebnim uvjetima podignu 15 posto mirovinske štednje.

Zahtjevi Sindikata umirovljenika Hrvatske većim su dijelom odbijeni. Stoga je SUH 4. prosinca 2018., uoči drugog čitanja u Hrvatskom saboru, organizirao akciju ispred Sabora, dijeleći letke sa šest potrebnih mjera kojima bi se spasile sadašnje i buduće umirovljenike od siromaštva. To su ujedno i amandmani, koje je SUH uputio prije glasanja o mirovinskoj reformi, u nadi da će barem dio njih biti prihvaćen. Ali ništa od toga. Uz umirovljeničke predstavnike paralelnu akciju provodile su tri sindikalne središnjice koje su zastupnicima dijelile šibe i svoje amandmane vezane uz produženje dobi za odlazak u mirovinu.

Od dvadesetak zastupnika nazočnih u sabornici, što je šest puta manje od broja ljudi koji je stigao na glasanje, samo nekoliko ih je i pročitao letak te se zdušno prihvatilo branjenja umirovljeničke populacije. Peđa Grbin (SDP) je naglas pročitao cijeli SUH-ov letak; Kažimir Varda (BM365) inzistirao na uvođenju „nacionalne mirovine“, novog modela obiteljske mirovine i dostavi mirovina poštom; nezavisni Tomislav Žagar podržao je sve zahtjeve umirovljenika i radničkih sindikata, a HSS-ov Lenart je konstatirao da političari s 2.000 kuna „neće preživjeti četiri dana“. Njegov stranački kolega Vlaović je podržao reformu, ali i naglasio kako je protiv penalizacije te za nacionalnu mirovinu i novi model obiteljske mirovine. Branimir Bunjac je, kao i njegovi kolege iz Živog zida, podržao zahtjeve SUH-a i bio kritičan prema Vladi tvrdeći kako je mirovinska reforma „ogledalo HDZ-ove politike koja je opustošila Hrvatsku kao Turci i velikosrbi skupa.“ Ivan Lovrinović je zatražio da cijela sabornica pozdravi predstavnike SUH-a koji su na galeriji pratili raspravu te argumentirano objasnio zbog čega je drugi stup štetan za hrvatske umirovljenike, ali i javne financije.

Na kraju priče sa čime smo zadovoljni? Ipak ima nekih pomaka na bolje, a prvo i najvažnije je što je došlo do promjena glede drugog mirovinskog stupa u smislu njegove djelomične dobrovoljnosti. Pozdravljamo što je povećana najniža mirovina, pa makar i na 3,13 posto, iako to nikako nije dovoljno. Na kraju, dobro je što je prošireno pravo na rad i na prijevremene umirovljenike, iako nismo u cijelosti zadovoljni rješenjem koje pogoduje nekim povlaštenim kategorijama.

„Moglo je i bolje, puno bolje, no riječ je o necjelovitoj reformi koja treba biti nastavljena brojnim drugim mjerama“, kratko je za medije komentirala predsjednica SUH-a Jasna A. Petrović, a kao prve navela je kompletno preispitivanje svih mirovina po posebnim propisima, daljnju reformu drugog mirovinskog stupa u potpuno dobrovoljni model, te najvažnije – zaustavljanje stampeda siromašenja umirovljenika minimalnom mirovinom te novim modelima usklađivanja mirovina i obiteljskih s pravom nasljeđivanja.

Milan Dalmacija

TERME Laktaši

ČESTIT BOŽIĆ UZ NAJLJEPŠE ŽELJE ZA NOVU GODINU

Termomineralna voda Terme Laktaši koristi se u balneoterapijske svrhe kao pomoćno ljekovito sredstvo i to kupanjem i pijenjem za:

preventivu i liječenje bolesti lokomotornog sistema, kardiovaskularnih bolesti, bolesti očiju, nervnih poremećaja, za tretman gerijatrijskih bolesti, kao i za rekreaciju i revitalizaciju.

PROGRAM LIJEČENJA I REHABILITACIJE ZA UMIROVLJENIKE IZ HRVATSKE
/od 12 EUR dnevno/

informacije i rezervacije:
+387 66 836 646 ili +387 51 532 256
info@termelaktasi.com www.termelaktasi.com

Thalassotherapia

CRIKVENICA

Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju
Primorsko-goranske županije

*Dragi umirovljenici uz zahvalu na dosadašnjoj suradnji
želimo Vam sretno božićne blagdane i uspješnu novu 2019. godinu!*

Thalassotherapia Crikvenica, Gajevo šetalište 21, 51260 Crikvenica
Tel: 051 407 666, Fax: 051 785 062,
www.thalasso-ck.hr, E-mail: info@thalasso-ck.hr

*Dragi umirovljenici,
sve najbolje povodom božićnih i
novogodišnjih blagdana te puno srće i
zdravlja u Novoj 2019. god.
Žele vam djelatnici tvrtke
Princ d.o.o.*

Princ d.o.o., Podbrežje XII A, br. 20, HR-10020, ZAGREB, tel/fakx: +385 1 2332 598, www.princ-card.com info@princ-card.com

Medicina rada ponovno napada

Trebaju li stariji ljudi voziti? Oko ovog pitanja se stvaraju oštre polemike još od prvog uzleta automobilske industrije, koji se dogodio prije otprilike 100 godina. U Hrvatskoj se to pitanje svodi na kriterij zdravlja starijih osoba, a samim time i prava na produljenje vozačkih dozvola. Iako će mnogi naši umirovljenici reći kako rijetko ili gotovo uopće ne voze, jer se ne osjećaju više toliko sigurno za volanom, 282.045 ljudi starije dobi (prema statistici MUP-a za 2017.) ne može bez automobila. A za njih vlast, po četvrti puta u četiri godine, sprema neugodno iznenađenje u obliku obveznog plaćenog liječničkog pregleda prilikom produljenja vozačke dozvole.

Jedna je to od predloženih mjera izmjena i dopuna Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na cestama, koji je predviđen Planom zakonodavnih aktivnosti Ministarstva unutarnjih poslova u 2019. godini. No, iako je donošenje tog zakona na rasporedu tek u trećem kvartalu sljedeće godine, već sad prometni stručnjaci, liječnici i političari lobiraju za to. I pri tom masno lažu.

Iako se ovih dana u javnosti puno glasnije moglo čuti o strožem kažnjavanju nesavjesnih vozača, trebamo se upitati što to znači za starije osobe, kojima je automobil često i jedini način da, primjerice, odu na tržnicu, kod liječnika ili pak do prvog bankomata ili pošte po mirovinu.

Uvijek ista priča

Eto kako je to bilo prva tri puta. Prvo je u kolovozu 2014., usred ljeta, nakon gotovo minimalnog trajanja savjetovanja, u Zakon o sigurnosti prometa na cestama implementirana odluka da se „vozačka dozvola izdaje s rokom važenja od 10 godina, a najduže do 65. godine života vozača, a nakon što napuni 65 godina, vozač je dužan podvrgnuti se zdravstvenom pregledu“. Podsjetimo, iste godine je donesena odluka o produljenju radnog vijeka do 67 godina starosti. Nigdje veze s usklađenošću domaćih propisa, a kamoli još da svoje zakone usklađujemo s europskima. Tek nakon godinu dana dopisivanja SUH-a s institucijama, Vlada je popustila i ukinula ovu odredbu.

Vladajući su se istog trika sjetili i 2016., no on pravodobno reakcijom SUH-a i MUH-a nije prošao, kao niti u jesen 2017. kada se stranka Most između dva čitanja pri-

jedloga novog zakona sjetila pogodovati medicini rada.

Naime, u sva tri navrata bilo je propisano da je vozač, kada navrší 65 godina života, dužan obaviti liječnički pregled kod izabranog liječnika medicine rada, a ne kod liječnika opće prakse. To je sporno iz više razloga. Naime, kako je moguće pretpostaviti i zakonom potvrditi da netko može raditi do 67., ali se ne može dovesti do radnog mjesta? Nadalje, zašto je potrebno platiti pregled do 500 kuna, ako se on može obaviti besplatno? Osim toga, zašto bi pregled obavio liječnik kojeg osoba nikad nije u životu vidjela, a ne onaj koji je liječi desetak godina? Odgovor je da nema razloga i zato je ova odredba triput srušena.

Četvrta sreća?

Hoće li biti četvrta sreća za vladajuće lobiste i medicinu rada, ovisi o ishodu budućeg javnog savjetovanja i tumačenju statistika i europskih propisa. Naime, upravo na to se poziva vlast u pokušaju da opravda razloge za uvođenjem ovakvih izmjena i dopuna. No, statistika im ne ide na ruku, a europski propisi još manje. Argument o „povećanom broju prometnih nezgoda za koje su odgovorni vozači stariji od 65 godina“ ne drži vodu.

Statistika MUP-a kaže da je broj nesreća za koje su odgovorni vozači stariji od 65 godina, u odnosu na ukupan broj prometnih nesreća za koje su odgovorni vozači od 2014. do 2017. porastao za jedva jedan posto. Istovremeno je vidljivo da je porastao i ukupan broj prometnih nesreća za koje su odgovorni vozači svih dobi, tako da stariji vozači sigurno nisu uzrok povećanom broju sudara. Osim toga, iz policijskih je podataka vidljivo kako je broj nesreća s ozljedom ili smrtnim ishodom, a koje su prouzrokovali vozači stariji od 65 godina – u padu.

Lažni argumenti

Što se tiče europskih propisa, zakonodavac se sada poziva na Direktivu (EU) 2018/645 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. travnja 2018. o izmjeni Direktive 2003/59/EZ o početnim kvalifikacijama i periodičnom osposobljavanju vozača određenih cestovnih vozila za prijevoz robe ili putnika i Direktive 2006/126/EZ o vozačkim dozvolama. U navedenoj Direktivi nema nikakvih izmjena i do-

TABLICA: Broj nesreća koje su uzrokovali vozači 65+ u Hrvatskoj

Godina	Ukupni broj nesreća koje su skrivili vozači	Broj nesreća koje su skrivili vozači 65+	Postotak nesreća koje su skrivili vozači 65+	*Broj i postotak poginulih u nesrećama koje su skrivili vozači 65+	*Broj i postotak ozlijeđenih u nesrećama koje su skrivili vozači 65+
2015.	30.456	3.074	10,1	Nepoznato	Nepoznato
2016.	30.699	3.127	10,2	34 (13,8%)	1.014 (10,3%)
2017.	31.908	3.347	10,5	27 (10,3%)	1.028 (10,5%)

*Broj i postotak od ukupnog broja poginulih i ozlijeđenih

Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova

puna prethodnih direktiva u smislu liječničkih pregleda pri produljenju vozačkih dozvola, tako da ostaje nejasno zašto se to uopće umetnulo u „domaći“ tekst. Odredbe se odnose na profesionalne vozače sa C i D dozvolama!

U Direktivi 2006/126/EZ, doduše, stoji da „države članice mogu ograničiti razdoblje valjanosti vozačkih dozvola, utvrđeno u stavku 2., za imatelje s boravištem na njihovom državnom području i navršenih 50 godina kako bi povećale učestalost zdravstvenih pregleda ili drugih posebnih mjera“ te da „državama članicama treba dopustiti uvođenje zdravstvenih pregleda kao jamstva ispunjenja minimalnih standarda psihofizičke sposobnosti za upravljanje drugim motornim vozilima. Zbog razloga preglednosti, takvi se pregledi moraju podudarati s produljenjem vozačke dozvole te stoga biti vezani uz razdoblje valjanosti dozvole.“

Direktiva, dakle, ne obvezuje nikoga da uvede liječničke preglede, a čak se nigdje niti ne spominje dobna granica od 65 godina. Jedino što, po Direktivi, niti jedna država članica ne smije jest produljiti ili izdati vozačku dozvolu osobama koje boluju od kroničnih bolesti ili abnormalnosti lokomotornog sustava zbog koje nisu u stanju voziti, teške srčane aritmije, angine pectoris, teških neuroloških bolesti ili epilepsije te duševnih bolesti, ali to - bez obzira na dob.

Za sve ostale bolesti, vozačka dozvola se izdaje ili produljuje prema nalazima redovitih pregleda ili ovlaštenog medicinskog mišljenja. Dakle, nigdje niti riječi o medicini rada. Tako Danci obnavljaju vozačke nakon 70. godine uz potvrdu obiteljskog liječnika, u Nizozemskoj se vozačka

produljuje na pet godina bez pregleda, a u Njemačkoj, Francuskoj i Belgiji nema dobnog ograničenja za upravljanje vozilom.

Štete i štetočine

SUH i MUH su do sada tri puta tražili i izborili da se zadrži postojeće zakonsko rješenje, koje je sukladno europskim propisima, a to znači da za slučaj nastupa okolnosti za nemogućnost nastavka vožnje osobni liječnik primarne zaštite je taj koji pacijenta mora uputiti na potrebne preglede te o nalazima, ukoliko je potrebno, izvijesti nadležnu policijsku upravu. Sada kreće borba za istu stvar po četvrti put. Borba protiv nezasitnog lobija medicine rada.

Dotadno je sporno i to što zakonodavac svojim izmjenama ne procjenjuje nikakav utjecaj na umirovljenike, niti na poslovne subjekte, a promatrajući ove promjene, jasno je da su utjecaji golemi. Medicina rada od pregleda vozača starih 65 godina može zaraditi desetke milijuna kuna godišnje, ako uzmemo u obzir da takvi pregledi koštaju od 300 do 450 kuna.

A što bi neželjenim izmjenama zakona dobile starije osobe? Novi oblik diskriminacije po dobi, koji će na njih utjecati tako da će im biti smanjena mobilnost, neće moći obavljati svakodnevne potrebe, zdravstvena skrb će im biti nedostupna (naročito u ruralnim krajevima), daljnje osiromašivanje zbog plaćanja takvih pregleda, društvena izoliranost će se povećati zbog smanjene mobilnosti... Trebamo li nabrajati dalje?

Milan Dalmacija

Mrežna stranica Najmudriji.hr za Zagrepčane koji vole nove tehnologije

Naši najstariji već su aktivni u digitalnom svijetu, i to mnogo više nego što možemo i zamisliti. Iako ne postoje ozbiljnija istraživanja, pa onda ni podaci o korištenju mrežnih stranica i društvenih mreža među pripadnicima treće dobi u Hrvatskoj, to možemo zaključiti na temelju sličnih istraživanja izvan naših granica. Upravo je zbog toga Grad Zagreb odlučio pokrenuti **mrežnu stranicu Najmudriji.hr** i tako u virtualni svijet uvesti još jedan sadržaj – za naše najstarije.

Najmudriji.hr zamišljen je kao jedinstveno mjesto informiranja Zagrepčana starijih od 65 godina i svih onih kojima su važne teme u vezi sa starijim sugrađanima. Stranica je predstavljena na jednoj od prepoznatljivijih zagrebačkih manifestacija – Gerontološkom tulumu, na kojem su sudionici mogli doznati sve detalje o njezinu sadržaju.

Uza sve napore koje Grad Zagreb ulaže u poboljšanje kvalitete života naših starijih sugrađana, naših najmudrijih, tom se inicijativom nastoji dodatno obogatiti sadržaje u digitalnom svijetu, u koji su naši umirovljenici već zakoračili. Kako bi bili sigurni da ideja ide ukorak sa zapadnim trendovima, uoči Gerontološkog tulumu u četirima zagrebačkim domovima za starije osobe provedena je anketa o njihovim stavovima prema uporabi interneta. Rezultati su pokazali da starija populacija ne zazire od novih tehnologija i rado provodi vrijeme u digitalnom okruženju. Bio je to poticaj da se osmisli stranica Najmudriji.hr.

Stariji Zagrepčani, što je potvrdilo i spomenuto istraživanje, žele više informacija o njima dostupnim aktivnostima

i uslugama u gradu Zagrebu, a koje će biti objavljivane na stranici Najmudriji.hr. Osim toga, mrežna stranica donosi i općenite informacije i zanimljivosti vezane uz područja njihova interesa, a zahvaljujući 'kutku' s inspirativnim pričama umirovljenika, cilj joj je da posluži i kao motivacija drugima. Očekuje se da će ovaj projekt doprinijeti kvalitetnijoj informiranosti naših najstarijih, ali i njihovu digitalnom povezivanju sa svojom okolinom.

Smanjiti usamljenost kontaktima s obitelji, prijateljima, ali i s ostalim korisnicima digitalnih platformi jedna je od misija ovog projekta.

Kolo sreće u sklopu promocije Najmudriji.hr

Jesu li visoke mirovine - previsoke?

Piše: Milan Dalmacija

Je li pravedno kad netko ima mirovinu od 2.000 kuna, a drugi četiri puta veću - od 8.000 kuna? Kakva je to zemlja u kojoj 173.763 umirovljenika ima mirovine niže od 1.000 kuna, a 174.935 umirovljenika po posebnim propisima (takozvani povlašteni umirovljenici) ima prosječnu mirovinu gotovo peterostruko višu? Socijalne nejednakosti među starijima postaju alarmantne.

Zanimljivi su podaci o primateljima najviših mirovina. Prema Statističkim podacima HZMO-a iz listopada 2018., najviše su mirovine one iznad 8.000 kuna. Naravno, ne postoje podaci o ukupno najvišoj mirovini, kao niti imena onih koji je primaju, iako je moguće zaključiti da su u tom paketu političari i njihove udovice, generali i poneki bivši direktor. Ipak, vrijedi pogledati na koji način su takve mirovine stečene.

Očekivano, najveći broj primatelja najviših mirovina stiže iz grupe obuhvaćene posebnim propisima. Među njima se ističe 13.019 osoba koje su u prosjeku stekle 9.263,18 kuna prosječne mirovine prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (ZOHBDR). Iz vojnih struktura još vrijedi spomenuti i 43 HVO-ovca koji primaju u prosjeku 8.776,96 kuna, ali i samo jednog pripadnika JNA koji prema članku 185. ZOMO-a

prima 9.547,32 kune. Nadalje, među bogatašima je i 18 branitelja s mirovinama od 9.661,12 kuna određenima prema ZOMO-u te 161 osoba kojima su mirovine od 9.102,84 kune određene prema Zakonu o djelatnim vojnim osobama, policijskim službenicima i službenim osobama.

Nema bogatih partizana i ustaša

Medijska kampanja nekih saborskih zastupnika poput Željka Glasnovića i raznih „stručnjaka“ kako najveći dio mirovina otpada na „partizane i ustaše“, u potpunosti je neosnovana. U kategorijama pripadnika obiju (neprijateljskih) vojski nema niti jedne osobe koja prima mirovinu veću od 8.000 kuna. Veći je „problem“ 529 saborskih zastupnika, sudaca, članova Vlade i državnih revizora koji primaju u prosjeku 10.537,69 kuna, a zanimljivo je da niti jedna osoba u toj skupini ne prima mirovinu manju od 4.000 kuna.

Među mirovinske bogataše spada i 69 političkih zatvorenika, 78 bivših članova HAZU-a (ova skupina ne prima mirovinu ispod 4.500 kuna) te 64 radnika na poslovima ovlaštenih službenih osoba u tijelima unutarnjih poslova i pravosuđa te na poslovima razminiranja.

Tako ukupno bilježimo 13.982 umirovljenika bogataša po poseb-

nim propisima, dok ih među onima koji su mirovine stekli radom ima samo 4.591 osoba, a u prosjeku one iznose 9.216,14 kuna.

Zanimljivo je da samo 195 umirovljenika prima mirovine iznad 8.000 kuna na temelju zakona koji je važio do 31.12.1998., dok su se ostali „obogatili“ tek nakon mirovinske reforme, od 1.1.1999. Većinom su to radnici (4.569 osoba), koji su, s obzirom na plaće, radili u naftnoj i farmaceutskoj industriji, bankama ili osiguranjima. Vrijedi istaknuti i 18 obrtnika s prosječno 9.305 kuna mirovine te četiri poljoprivrednika s 9.891 kunom mjesečno u prosjeku.

Dvije milijarde kuna za bogataše

Ukupno je riječ o 18.573 umirovljenika po općim i posebnim propisima ili 1,41 posto ukupnog broja svih umirovljenika, za koje se godišnje izdvoji više od dvije milijarde kuna! Naših je bogataša sve više, i to osobito u sektoru povlaštenih mirovina.

Zanimljivo je da samo 0,4 posto umirovljenika stečenih prema radu i doprinosima prima visoke mirovine, dok takve mirovine prima čak osam posto „povlaštenih“ umirovljenika. To je 20 puta više od umirovljenika prema ZOMO-u! Je li sada nešto jasnija razlika između bogatih i siromašnih, osim što broj i jednih i drugih ubrzano raste?

Mnogi sumnjaju kako takve visoke mirovine, osobito one prema posebnim propisima, nisu zaslužene, odnosno, da su plod posebnih propisa i pogodovanja vladajućih sebi i svojim interesnim skupinama. Ministar Marko Pavić i njegova državna tajnica Majda Burić javno se ljute na takve objede, tvrdeći da su svi povlašteni itekako zaradili svoje mirovine.

Međutim, ako želimo transparentan i održiv mirovinski sustav, onda vlast treba poraditi na smanjivanju jaza između bogatih i siromašnih umirovljenika, kao i zaustavljanju bujanja mirovina po posebnim propisima. Najavljeno je to za sljedeću godinu. Čekamo.

Tri lipe za sat rada?

Piše: Jasna A. Petrović

Ovo je priča samo za vas, priča o najnižim mirovinama i o onima koji od njih ne mogu preživjeti. Želimo je ispričati u ime udruge Sindikat umirovljenika Hrvatske koja uporno traži da se u Hrvatsku vrati zajamčena minimalna mirovina, kako bi se stavila barem jedna barijera rastućem siromaštvu starijih osoba.

Udri po najslabijima

Gledajte kako je to bilo. Hrvatska je prema Zakonu o mirovinskom osiguranju do 31.12.1998. imala uobičajeni model univerzalne minimalne mirovine i ona je funkcionirala kao primjeren zaklon za siromašne. Danas je preostalo 13.064 korisnika minimalne mirovine prema starom zakonu, a njihova prosječna minimalna mirovina iznosi 2.760 kuna (370 eura). S obzirom na to da hrvatska linija siromaštva iznosi 2.321 kunu (312 eura), to znači da je prosječna minimalna mirovina za 16 posto **veća** od ruba pada u bijedu, pa je time donekle dostatna za preživljavanje. Takva minimalna mirovina bi i ostala da nije bilo mirovinske reforme kojom je tadašnji HDZ-ov ministar rada i mirovinskog sustava Joso Škara htio uštedjeti na najranjivijima i najsiromašnijima.

Tako je od 1.1.1999. godine umjesto minimalne mirovine, uvedena najniža mirovina, pa se socijalna redistribucija od tada vrši formulom baziranom na aktualnoj vrijednosti mirovine (AVM) mul-

tipliciranoj s brojem godina radnog staža. Ta takozvana kontributivna najniža mirovina neposredno je ovisna o broju godina radnog staža i uplaćenim doprinosima, pa možda i ne bi bio toliki pad u odnosu na prethodnu univerzalnu minimalnu mirovinu, da ta prva AVM nije političkom kuhinjom utvrđena na iznos od samo 54 posto stvarne vrijednosti. Takva pokvarena računica, u koju nisu uključeni naknadno obračunati dug starim umirovljenicima i druge isplate za obračunsko razdoblje, proizvela je nemjerljive štete na račun siromaha.

Svaki četvrti prima najnižu mirovinu

Danas korisnika takve najniže mirovine ima čak 246.938, a prosječna najniža mirovina sada iznosi samo 1.563 kune (209 eura). Taj pad od 160 eura u 20 godina je doveo do galopirajućeg siromaštva i socijalne isključenosti.

I gledajte ovo: kad se pridodaju i korisnici minimalnih mirovina, svaki četvrti umirovljenik, njih čak 23 posto, prima zaštitnu kategoriju mirovine. U odnosu na hrvatsku liniju siromaštva od 2.321 kunu, najniža mirovina je prosječno za 33 posto **manja** i time apsolutno nedostatna za preživljavanje. Kako je uvjet za stjecanje mirovine u Hrvatskoj trenutno 65 godina života i najmanje 15 godina radnog staža, najniža mirovina za toliki radni staž iznosi od 954 (128 eura) do 759,5 kuna (od prvotnog se iznosa odbi-

ja penalizacija za slučaj prijevremenog umirovljenja).

Ako je umirovljenik radio 40 godina staža najniža starosna mirovina iznosi 2.544 (346 eura) do 2.025 kuna za prijevremenu. Sve je jasno: hrvatski umirovljenici su prevareni i poniženi i imaju mirovine na dnu europske ljestvice. Njihova jedna zajamčena godina samo fiktivno vrijedi protuvrijednost jedne AVM - 63,61 kunu (8,54 eura), odnosno, ako izračunamo da godišnji fond radnih sati iznosi 2.080 sati, vjerovali ili ne - vrijednost jednog sata u mirovini je - samo **tri lipe**. Treba li na ovo komentara??!

Dovoljno za preživljavanje

Sindikat umirovljenika upravo zato traži da se vrati kategorija minimalne mirovine te da se ispod osnovnog iznosa ne vrši nikakva penalizacija. A minimalna mirovina za 15 godina rada ne bi smjela biti niža 45 posto bruto minimalne plaće odnosno 1.548 kuna (208 eura), a za svaku dodatnu godinu se pridodaje jedna AVM, pa bi tako za 40 godina radnog staža minimalna mirovina iznosila 3.145 kuna (423 eura).

SUH traži da se od minimalne mirovine može preživjeti. Traži da se graditelji ove zemlje poštedi od kopanja po kontejnerima i skupljanja hrane po tržnicama. No, na žalost ministar Marko Pavić je odbio uvesti minimalnu zajamčenu mirovinu, iako se Matica umirovljenika pridružila SUH-ovom zahtjevu. Pavić nije jedini koji ne shvaća važnost minimalne mirovine, jer čak i neke umirovljeničke stranke (recimo HSU) smatraju da je i ovo što se sada daje kroz najnižu mirovinu - previše. Oni traže da se pravo na nju stječe temeljem imovinskog cenzusa. Oni bi umirovljenike ogulili do mesa.

- Prosječna mirovina u Hrvatskoj iznosi 2.405 kuna (323 eura)
- 52 posto mirovina je ispod hrvatske linije siromaštva
- Čak 173.763 umirovljenika ima mirovinu nižu od 1.000 kuna - 134 eura (15,23 posto)
- 98,2 posto umirovljenika prima mirovine niže od prosječne plaće - 6.206 kuna (833 eura)
- Relativna vrijednost mirovine (udjel prosječne mirovine u prosječnoj plaći) iznosi 38,8 posto
- Svaki treći umirovljenik je u zoni siromaštva (32,7 posto)

Stariji i siromašni među najugroženijima

Jedan od najvećih problema hrvatskog umirovljenika jest zdravstvena skrb. Ako ne spominjemo vrlo niske prihodovne cenzuse za ostvarivanje prava na besplatno dopunsko zdravstveno osiguranje (po cenzusu još iz 2004. godine - 1.516,32 kuna za člana kućanstva i 1.939,39 kuna za samca), problema u zdravstvenom sustavu ima pregršt. Sindikat umirovljenika Hrvatske već godinama upozorava na nejednaku dostupnost zdravstvene skrbi, pogotovo za starije ljude, a nova analiza našeg zdravstvenog sustava u sklopu Mreže europske socijalne politike ide tome u prilog.

Tako su autori Tematskog izvješća o nejednakostima u pristupu zdravstvenoj skrbi, koje je u svibnju 2018. izrađeno za potrebe Europske komisije, Paul Stubbs i Siniša Zrinščak, secirali zdravstveni sustav i otkrili poprilične mane u dostupnosti zdravstvene skrbi u Hrvatskoj, naročito spram nekih društvenih skupina. Najugroženije skupine po dostupnosti zdravstvene skrbi su starije osobe, ljudi koji žive na otocima i u ruralnim predjelima, žene, siromašni, slabije obrazovani i Romi.

Besplatno, a nedostupno

Kod starijih osoba se to manifestira u opadajućem broju zdravih godina; koji je nakon odlaska u mirovinu dvostruko manji nego u Europskoj uniji, povećanom broju nepredviđenih zdravstvenih problema i dugom čekanjem na liječenje. Ljudi u ruralnim krajevima, pak, imaju pristup samo osnovnoj zdravstvenoj skrbi, što se naročito vidi na otocima, gdje se za hitne intervencije najčešće koriste nepouzdana načina prijevoza, poput brodova i helikoptera, ovisni o vremenskim prilikama. Autori navode i da 36,6 posto najsiromašnije četvrtine stanovništva ima policu dopunskog zdravstvenog osiguranja, dok u najbogatijoj četvrtini to pravo koristi čak 75,9 posto. Kod siromašnih je zabilježeno i lošije opće zdravlje u odnosu na ostale skupine.

Što je tome uzrok? Iako se navodi kako je dopunsko zdravstveno osiguranje besplatno za gotovo polovicu njegovih korisnika (djeca, siromašni umirovljenici, nezaposleni, drugi neaktivni ljudi), ono ipak ne može pokriti sve. Zbog toga, ali i visokih troškova i

izdataka, na zdravstveni sustav se nakalemilo čak više od osam milijardi kuna duga. Dio zdravstvenog sustava je financiran i iz državnog proračuna, pa nije ni čudo što se u sustavu teško odlučuju na unaprjeđenja. Ne pomažu niti lijekovi koji nisu na A-listi HZZO-a, jer, iako umanjuju tegobe, koštaju previše za one s prihodima do linije siromaštva (2.321 kuna).

Tanka „zdravstvena kuna“

To dovodi do lošije kvalitete zdravstvene usluge, neredovitih pregleda, duljih lista čekanja i povećane stope odgode pri naručivanju nego u EU. Tomu pridonosi opadajući broj kvalificiranog zdravstvenog osoblja. Procjena je da u Hrvatskoj trenutno nedostaje oko 4.000 liječnika, najviše ginekologa i pedijatarata, a da ne govorimo o medicinskim sestrama. Dobar dio postojećih liječnika radi u „sivoj zoni“, odnosno, istovremeno u javnoj i privatnoj zdravstvenoj zaštiti. Stubbs i Zrinščak i ovo vide kao veliku manu u jednakosti dostupnosti zdravstvene zaštite.

Predložena su i neka rješenja, no s obzirom na to da RH ulaže samo 7,3 posto BDP-a u zdravstvo, od čega mi-zernih 0,2 posto za dugotrajnu zdravstvenu skrb te na „uobičajenu praksu“ podmičivanja liječnika kako bi se što ranije došlo na red, teško će zaživjeti. Predloženo je, naime, da se zdravstvena skrb sinkronizira s ostalim oblicima

socijalnih prava te da se novac bolje raspodjeljuje u ona područja gdje su zabilježeni najveći problemi. To će biti teško, jer gotovo da i nema sustavnog istraživanja o dostupnosti zdravstvene skrbi u RH, a da ne govorimo o istraživanjima kvalitete.

Siromašni plaćaju najviše

Osim loše i nedostupne zdravstvene skrbi, najsiromašniji (njih čak 17,7 posto) plaćaju i više od svojih financijskih mogućnosti da bi obavili pregled kod liječnika ili neki drugi zdravstveni tretman. Uz rizik od siromaštva i socijalne isključenosti, koji je 2016. za starije od 65 godina iznosio 32,7 posto, nije ni čudno što su upravo stari i siromašni najviše bolesni, češće se osjećaju bolesnijima od drugih i imaju mnogo više neostvarenih potreba.

Stoga u zemlji koja, prema podacima iz 2016., ima više zdravstvenih osiguranika nego stanovnika, teško možemo očekivati brzi napredak. Svjesni su toga Stubbs i Zrinščak koji kažu kako su „najveći problemi u pristupu kvalitetnoj i efektivnoj zdravstvenoj skrbi, koja se vrši na vrijeme“ te zaključuju kako bi „teškoće u ostvarivanju pristupa zdravstvenoj skrbi mogle imati utjecaj na stope preživljavanja ljudi s različitim dohodima, dobi i u različitim društvenim skupinama“. Bolje rano u grob, nego kasno u bolnicu.

Milan Dalmacija

NEVIDLJIVA TEMA RODNE NEJEDNAKOSTI

Predstavljen EU projekt koji istražuje rodni jaz u mirovinama i plaćama koji vodi pojačanom osiromašivanju žena

U Hrvatskom saboru je u organizaciji Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova 6. studenog 2018. predstavljen novi EU projekt „Jednaka prava - jednake plaće - jednake mirovine - Širenje opsega implementacije akcija i zakonskih standarda rodne ravnopravnosti s ciljem dostizanja rodne ravnopravnosti i sprječavanja siromaštva u Hrvatskoj“.

Događanje je otvorila pravobraniteljica za ravnopravnost spolova Višnja Ljubičić, koja se ukratko osvrnula na trenutačnu situaciju vezanu uz jaz u plaćama i jaz u mirovinama između žena i muškaraca te predstavila ciljeve projekta, projektne partnere, podržavajuće institucije, vrijednost i trajanje projekta te glavne aktivnosti i očekivane rezultate.

Naglasila je da u Europskoj uniji žene zarađuju 16,2 posto manje od muškaraca, a u Republici Hrvatskoj oko 11 posto. Uzroci nejednakih plaća su višestruki, a uključuju činjenicu da žene češće rade u nepunom radnom vremenu, u slabije plaćenim sektorima, da se pri napredovanju suočavaju sa „staklenim stropom“ te da češće moraju preuzimati odgovornost za obiteljske i kućanske obveze.

Jaz u mirovinama izravno je povezan s postojećim jazom u plaćama te se na taj način nepovoljniji položaj žena i povišen rizik od njihovog siromaštva nastavlja i nakon izlaska s tržišta rada. Prema podacima koje koristila Pravobraniteljica, jaz u mirovinama muškaraca i žena u Republici Hrvatskoj 2014. godine je iznosio 20,4 posto, a u Europskoj uniji visokih 36,6 posto.

Razlikom u mirovinama između žena i muškaraca pogoršava se situacija žena te ih se ostavlja izloženima socijalnoj isključenosti, stalnom siromaštvu i ekonomskoj ovisnosti, posebice od strane njihovih bračnih i izvanbračnih partnera.

Naime, prema podacima iznesenim u Izvješću Europskog parlamenta, po-

stotak starijih žena kojima prijete siromaštvo i socijalna isključenost (2014.) iznosio je 20,2 posto, u usporedbi s 14,6 posto muškaraca. Razlike u mirovinama odražavaju i segregaciju na tržištu rada

te ukazuju na veći postotak žena koje rade nepuno radno vrijeme, za nižu satnicu, uz prekide u radnom odnosu i s manjim brojem godina radnog staža zbog neplaćenog rada koji obavljaju kao majke i njegovateljice u svojim obiteljima. Razlika u mirovinama očekivano je povezana s brojem djece te da je ta razlika u mirovini muškaraca i žena u slučaju udanih žena i majki mnogo veća od one neudanih žena koje nemaju djecu.

Pravobraniteljica je istaknula da se projekt „Jednaka prava - jednake plaće - jednake mirovine“ bavi gotovo nevidljivom temom rodne nejednakosti u plaćama i mirovinama, što za posljedicu ima socijalnu i ekonomsku nesigurnost za žene te da se njim žele osigurati standardi, mjere i akcije koji će pridonijeti podizanju svijesti o problemu jaza u plaćama i mirovinama između muškaraca i žena s ciljem smanjivanja rizika siromaštva za žene. Ukupna vrijednost projekta: 468.510 eura, a provodit će se od 1. listopada 2018. do 30. rujna 2020.

Osim pravobraniteljice, pozdravnim riječima prisutnim predstavnicama i predstavnicima ureda Vlade RH, među-

narodnih institucija, ministarstava, ureda Grada Zagreba, sudova, akademske zajednice, sindikata, instituta, političkih stranaka, predsjednicama županijskih Povjerenstava za ravnopravnost spolova i koordinatorima i koordinatoricama za ravnopravnost spolova u tijelima državne uprave, kao i predstavnicama/ama organizacija civilnog društva i medija obratili su se i predstavnici/e podržavajući institucija: ravnatelj Državnog zavoda za statistiku Marko Krištof, državna tajnica Ministarstva znanosti i obrazovanja Branka Ramljak te državna tajnica Ministarstva uprave Katica Prpić. Prisutne su pozdravili i posebna izaslanica predsjednice RH, savjetnica za društvene djelatnosti i mlade, Renata Margaretić Urlić i izaslanica predsjednika Hrvatskog sabora i saborska zastupnica, Irena Petrijevčanin Vuksanović.

U sklopu predstavljanja projekta izveden je i kratak performans pod nazivom „Jučer, danas, sutra“ koji su u suradnji s pravobraniteljicom za ravnopravnost spolova osmislili Mario Kovač i Petra Radin, a izvela djeca glumci Vid i Lucija te odrasli glumci Petra Težak i Rade Radolović. Performans je uključio prikaz neravnopravne koristi koju žene i muškarci uživaju kao rezultate svog rada, a pročitano je i pismo žene sa šestoro djece koja ukazuje na sve konkretne probleme neravnopravnog vrednovanja ženskog rada na tržištu rada.

Na kraju su govorili predstavnici i predstavnice partnera na projektu: ispred Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu, stručni suradnik Josip Šipić, ispred Centra za edukaciju, savjetovanje i istraživanje koordinatorica CESI-ja Anamarija Tkalčec, ispred Sindikata umirovljenika Hrvatske pravna savjetnica Mia Škarica i ispred Instituta za ravnopravnost muškaraca i žena iz Belgije koordinatorica Hildegard Van Hove.

Ova stranica objavljena je u okviru dvogodišnjeg europskog projekta „Jednaka prava - jednake plaće - jednake mirovine - Širenje opsega implementacije akcija i zakonskih standarda rodne ravnopravnosti s ciljem dostizanja rodne ravnopravnosti i sprječavanja siromaštva u Hrvatskoj“, (REC-RGENPENS-AG-2017-820696-GPPG), koji s partnerima i suradnicima provodi Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova.

This article was funded by the European Union's Rights, Equality and Citizenship Programme (2014-2020)

“The content of this article represents the views of the author only and is his/her sole responsibility. The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains.”

Nikada nemojte potpisati dosmrtni ugovor

Sindikata umirovljenika Hrvatske se već pola desetljeća zalaže za ukidanje ugovora o dosmrtnom uzdržavanju. Činjenica da se ugovori o uzdržavanju iznimno rijetko sklapaju iz humanih pobuda, već gotovo isključivo iz materijalnog interesa koji uzdržavatelj misli realizirati na osnovi takvog ugovora, stvara dodatan teret na oslabljenim leđima prosječnog umirovljenika, koji se nada pomoći svojih bližnjih.

U nekoliko je navrata SUH poslao inicijativu za izmjenama i dopunama Zakona o obveznom osiguranju u dijelu koji se bavi ugovorima o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju. Ministarstvo pravosuđa, koje je nadležno za provedbu i donošenje tog zakona, nije niti jednom poslalo poruku da su barem zaprimili inicijativu, a kamoli da planiraju nešto poduzeti.

Indolencija ministarstva natjerala je prije tri godine novinare Večernjeg lista da skroje anketu o tome treba li ukinuti institut dosmrtnog uzdržavanja. S obzirom na to da je ovo tada bila relativno nepoznata tema u javnosti, o njoj se nije mnogo govorilo. U skladu s tim, rezultati su bili takvi da velika većina ljudi nije imala izražen jasan stav o tome, a oni koji su ga imali su bili u jednakoj mjeri za i protiv ukidanja takvog ugovora. U međuvremenu su se SUH, ali i drugi subjekti, založili putem medija, pravnog savjetovanja i radionica da stariji građani konačno razumiju koja je razlika između dosmrtnog i doživotnog ugovora – a to je da trenutkom potpisivanja dosmrtnog ugovora sva imovina prelazi u vlasništvo uzdržavatelja.

Kada bi se danas provodila anketa pitanjem potrebe zakonskog ukidanja dosmrtnog uzdržavanja, vjerujemo kako bi mnogo veći broj ljudi imao izraženo mišljenje te kako bi ono išlo u smjeru podrške ukidanju. Zahvaljujući naporima SUH-a, ova tema je mnogo češća u javnosti, no nažalost i dalje postoji velik broj ljudi koji su izgubili svoju imovinu, a time i dostojanstvo, potpisivanjem takvih ugovora.

Možda najbolji prikaz štetnosti ugovora o dosmrtnom uzdržavanju daje česti komentar sudionika SUH-ovih radionica, poput ovoga: „Ne razumijemo zato uopće postoji ugovor o dosmrtnom uzdržavanju, kad je jasno da ide na štetu slabije strane. To da imovina odmah prelazi u vlasništvo uzdržavatelja nakon potpisanog ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, ima elemente krađe, osobito zato jer većina nas starijih ne prepoznavamo razliku.“ No predatori dobro znaju koja je razlika.

Ako 'doživotno' znači - 'dok netko živi', a 'dosmrtno' znači dok netko ne umre, onda se zaista ne vidi nikakva razlika. Radi toga većina SUH-ovih polaznika radionica smatra da se institut dosmrtnog uzdržavanja treba ukinuti kao zakonska osnova za sklapanje ugovora o uzdržavanju starijih osoba, pogotovo zato što već pri sklapanju takvog ugovora budi želju kod uzdržavatelja da te starije osobe što prije 'više nema'! Kada netko već u momentu sklapanja takvog ugovora dobije sve što mu ugovor omogućuje, to jest imovinu starije osobe; prema postulatima tržišne ekonomije, nema više nikakvog interesa da sebi stvara troškove za uzdržavanje te starije osobe, odnosno nema interesa da sebi smanjuje 'profit' koji je ostvario temeljem takvog ugovora.

Jedino ugovori o doživotnom uzdržavanju starijih oso-

ba mogu opstati kao način zbrinjavanja starih i nemoćnih osoba, kojima je potrebna tuđa skrb te kao nadomjestak izostale društvene skrbi. No i u tom slučaju treba uvesti društveni nadzor, postrožene kriterije, te registar uzdržavatelja, kako to ne bi, kao danas, postao profitabilni lešinarski biznis. SUH će stoga nastaviti upozoravati na štetnost ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, sve dok nadležne institucije ne shvate razmjere štete koja se događa starijim osobama kod potpisivanja ovakvih ugovora.

Milan Dalmacija

GREŠKA BILJEŽNIKA

I.B. iz Zagreba je kao primatelj uzdržavanja 2007. potpisao ugovor o dosmrtnom uzdržavanju sa svojom kćeri L.B. Nakon dvije godine, odlučio je raskinuti ugovor, jer u njemu nisu bili ugovoreni oblici uzdržavanja koji su mu bili potrebni. Osim toga, u ugovoru je stajalo kako svu svoju pokretnu i nepokretnu imovinu prepušta svojoj kćeri. Ove je godine Županijski sud potvrdio presudu Općinskog suda te proglasio ugovor ništavnim, zbog toga što javni bilježnik I.M. nije uspio dokazati da je pojasnio odredbe ugovora davateljici i primatelju uzdržavanja, niti je dokazao da su ga oni razumjeli. Osim toga, ugovor nije sklopljen kao javnobilježnički akt. Također, sud smatra kako je ugovornim odredbama prekršena volja I.B. da dio svoje imovine da uucima, pogotovo zato što je L.B. preminula 2013.

UGOVOR PRIJE UGOVORA

T.J. iz Osijeka potpisao je 2004. predugovor o kupoprodaji nekretnine s N.E. iz Tenje, u kojem se, između ostalog obvezao i pomoći pri otplati njenog kredita. Uplatio je predujam u dvije rate od ukupno deset tisuća eura, no N.E. je prestala otplaćivati kredit. Stoga je T.J. odlučio tužiti N.E., koja je, da bi izbjegla plaćanje svih tražbina, 2010. potpisala ugovor o dosmrtnom uzdržavanju sa svojom snahom A.E. te tako prenijela vlasništvo spomenute nekretnine. Nakon osam godina, Županijski je sud donio odluku kako obje trebaju isplatiti samo dio traženog iznosa te sudske troškove, ali je ostavio pravo T.J. da ih ovrši na spomenutoj nekretnini, ako ove ne ispoštuju odluku suda. Tako i fiktivni ugovor o dosmrtnom uzdržavanju može biti puko sredstvo manipulacije.

ZOVITE PRAVNO SAVJETOVALIŠTE

Tel. 01/4615-797

E-mail: pravo.suh@gmail.com

Pošta ili osobni dolazak: Sindikat umirovljenika Hrvatske, Trg kralja Petra Krešimira IV. 2, 10 000 Zagreb

8. REGIONALNA KONFERENCIJA SINDIKATA UMIROVLJENIKA

Minimalnom mirovinom protiv siromaštva!

Već osmu godinu najveći talijanski sindikat umirovljenika SPI-CGIL, organizacija s tri milijuna članova, posvećen je cilju jačanja sindikata umirovljenika u regiji. Tako je 2017. godine u Zagrebu održana 7. Regionalna konferencija „Umirovljenici za socijalnu Europu“, u čijem su radu sudjelovali predstavnici iz deset zemalja. I ove godine se u Ljubljani 21.11.2018. okupilo desetak predstavnika iz sedam zemalja u regiji na temu minimalne mirovine.

Nakon kvalitetne prezentacije domaćina, slijedila su izlaganja predstavnika dvaju sindikata umirovljenika iz Bosne i Hercegovine (SPBIH i SPRS), jednog iz Hrvatske (SUH), dva iz Srbije (USPS i SPS Nezavisnost), jednog iz Makedonije (KSS-SP), dva iz Slovenije (SUS i KSS90) te talijanskog SPI-CGIL-a. Na kraju 8. Konferencije usvojena je zajednička izjava, koju će svi sudionici uputiti svojim vladama.

Zajednička izjava

Predstavnici i predstavnice sindikata umirovljenika Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Italije, Kosova, Makedonije, Slovenije i Srbije, sudionici regionalne konferencije u Ljubljani, 21. studenog 2018.

TRAŽIMO MINIMALNU MIROVINU U IZNOSU KOJI OSIGURAVA PRISTOJAN I KVALITETAN ŽIVOT

U prošlosti smo našim radom i stvaranjem pridonosili društvenom razvitku i napretku zbog čega zaslužujemo poštovanje i odgovarajuće politike i mjere koje će osigurati da odlazak u mirovinu ne znači istodobno i ulazak u siromaštvo.

Snažno se suprotstavljamo prikazivanju demografskih promjena i porastu udjela starijih osoba u većini društava, kao svojevrstnih prirodnih katastrofa koje treba zaustaviti, umjesto da ih percipiramo kao civilizacijsko dostignuće.

Starenje nije bolest koju treba liječiti, već je životno razdoblje koje može biti bogato, aktivno i produktivno, ako osiguramo za to nužne uvjete.

Na osnovi Europskog stupa socijalnih prava i rezolucije FERPA-e politike vlada u regiji moraju osigurati dostojanstven život u starosti:

- Dostupno i priuštivo javno zdravstvo
- Društvenu potporu protiv gubitka samostalnosti, odgovarajuću stambenu politiku (prilagodba potrebama starijih)
- Smanjenje energetske nesigurnosti i siromaštva
- Zajamčene kvalitetne i pristupačne usluge dugoročne njege i skrbi te standard života, financirane iz javnih i osobnih sredstava
- Pristup osnovnim uslugama (voda, energija, higijena, javni prijevoz, financijske usluge, digitalne komunikacije...)

SINDIKATI UMIROVLJENIKA BIT ĆE INICIJATORI RASPRAVA I RJEŠENJA ZA PROMJENE U MIROVIN-

SKOM SUSTAVU ZA ISKORJENJIVANJE SIROMAŠTVA

U duhu Europskog socijalnog stupa traži se određivanje europske metodologije izračuna minimalne mirovine temeljem sustava socijalnih indikatora, kojom bi se spriječilo rastuće siromaštvo i socijalna isključenost.

Da bi se u pojedinoj zemlji utvrdila stvarna vrijednost potrebnog iznosa minimalne mirovine, mora se izraditi vrijednosna potrošačka košarica za osobe starije od 65, te odrediti njezina promjenjiva visina u odnosu na minimalnu plaću.

Iznos minimalne mirovine ne smije biti ispod granice siromaštva.

Mirovine trebaju postići potrebnu adekvatnost kako bi jamčile dostojanstven standard života i bile motivirajući faktor tijekom radnog vijeka.

Svima koji ne ispunjavaju uvjete za odlazak u mirovinu potrebno je osigurati tzv. nacionalnu mirovinu, odnosno dodatak za starost, iz socijalnog proračuna.

Potrebno je izvršiti revalorizaciju mirovina u odnosu na plaće, jer su zbog uzastopnih mirovinskih reformi i mjera štednje mirovine smanjene.

Sindikati umirovljenika će kroz FERPA-u zajedno tražiti rješenja za stvaranje platforme za uvođenje minimalne mirovine u njihovim zemljama.

Sindikati pozivaju EU da izvrši procjenu adekvatnosti i održivosti sustava socijalne sigurnosti i mirovinskog sustava kako bi pridonijela ostvarivanju utvrđenih obveza s ciljem iskorjenjivanja siromaštva. (Ljubljana, 21. studeni 2018.)

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U PROSINCU 2018.

NOVOSTI U OBVEZONOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

UPRAVNO VIJEĆE HZZO-a

27. studenoga 2018. godine održana je 32. redovna sjednica Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO). U nastavku donosimo najvažnije sa sjednice.

HZZO ostvario pozitivan rezultat u razdoblju siječanj-rujan 2018.

Financijsko poslovanje HZZO-a u razdoblju siječanj-rujan 2018. godine nastavlja trend dobrih rezultata zahvaljujući utjecaju pozitivnih makroekonomski kretanja.

Posebice se to odnosi na povećanje prosječne bruto plaće za 5,4 posto.

HZZO je ostvario ukupne prihode u visini od 18.495.442.518 kuna ili za 5,81 posto više nego u istom razdoblju prethodne godine.

Pored prihoda od doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje koji su se povećali za

4,08 posto, znatno povećanje (za 20 posto) ostvareno je kod prihoda od proračuna temeljem članaka 72. i 82. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju („Narodne novine“, broj 80/13. i 137/13.) za koje je u planu za 2018. godinu na godišnjoj razini povećano izdvajanje za 500 milijuna kuna (s 2,5 na tri milijarde kuna). Temeljem tako ostvarenih prihoda, HZZO je u cijelosti pokrio izvršene rashode u iznosu od 17.826.932.553 kune te je ostvaren pozitivan financijski rezultat u iznosu od 668.509.965 kuna.

Važno je naglasiti kako se, iako se prosječan broj ukupnih osiguranih osoba smanjuje, nastavlja trend povećanja prosječnog broja aktivnih osiguranika te je na kraju promatranog razdoblja evidentirano prosječno 1.563.452 zaposlenih osoba, što je u odnosu na isto razdoblje prethodne godine nominalno povećanje za 42.191 osobu ili za 2,77 posto.

Stopa privremene nesposobnosti za rad u prvih devet mjeseci 2018. je u padu

Ukupna stopa privremene nesposobnosti za rad za siječanj-rujan ove godine u odnosu na isto razdoblje prethodne godine u

IZ SADRŽAJA:

- HZZO ostvario pozitivan rezultat u razdoblju siječanj-rujan 2018.
- Stopa privremene nesposobnosti za rad u prvih devet mjeseci 2018.

neznatnom je porastu te iznosi 3,41 (3,22 u 2017. godini) i na teret sredstava poslodavca i na teret sredstava HZZO-a, ali je u padu u odnosu na prvih šest mjeseci ove godine kada je iznosila 3,53.

Stopa privremene nesposobnosti za rad zbog ozljede na radu i profesionalnih bolesti u istom razdoblju 2018. godine iznosi 0,16 i nešto je manja nego u istom razdoblju prethodne godine, kada je iznosila 0,17.

Započinje redoviti postupak utvrđivanja razina cijena lijekova

Usvojene su odluke o početku provođenja Javnog nadmetanja za utvrđivanje cijena lijekova za osnovnu i dopunsku listu lijekova HZZO-a te o utvrđivanju referentnih skupina s cijenama lijekova unutar svake referentne skupine i podskupine.

Time je započet postupak utvrđivanja razina cijena lijekova koje će plaćati HZZO za

lijekove koji se propisuju na recept HZZO-a. Radi se o uobičajenom postupku koji HZZO provodi sukladno Pravilniku o mjerilima za utvrđivanje cijena lijekova na veliko i o načinu izvješćivanja cijena lijekova na veliko ("Narodne novine", broj 83/13., 12/14., 69/14., 22/15. i 84/15.).

Na liste lijekova uvršteno 11 generičkih paralela i oblika lijekova

U redovnoj proceduri na osnovnu i dopunsku listu lijekova HZZO-a stavljeno je ukupno 11 novih pakiranja generičkih paralela i dodatnih oblika već postojećih lijekova u listi.

Stavljanjem ovih lijekova na listu proširuje se spektar lijekova koji osigurane osobe HZZO-a mogu za svoje liječenje ostvariti na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja.

- Započinje redoviti postupak utvrđivanja razina cijena lijekova

- Na liste lijekova HZZO-a uvršteno 11 generičkih paralela

- Okrugli stol o šećernoj bolesti

OKRUGLI STOL O ŠEĆERNOJ BOLESTI

U HZZO-u je u studenome 2018. godine održan Okrugli stol o šećernoj bolesti.

U Hrvatskoj je veliki broj osoba oboljelih od dijabetesa, a da toga nisu svjesni, što je svakako jedan od velikih javno-zdravstvenih problema. Također, nepraćenje ishoda liječenja i nekoordiniranost između institucija i pacijenata, kao i nedostatak edukacije liječnika i pacijenata su prepoznati problemi na današnjem okruglom stolu o dijabetesu održanom u organizaciji Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO).

Dr. sc. Ivan Pristaš, dr. med. specijalist javnog zdravstva iz Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo istaknuo je kako se procjenjuje da je u Hrvatskoj od dijabetesa oboljelo pola milijuna osoba, dok je u registru njih oko 300 tisuća. Popunjenost panela za redovite kontrole osoba s dijabetesom u primarnoj zdravstvenoj zaštiti je, na žalost, svega 30 posto.

Prof. dr. sc. Lea Smirčić-Duvnjak, prim. dr. med., predstojnica Referentnog centra Ministarstva zdravstva za dijabetes, Sveučilišna klinika Vuk Vrhovac, KB Merkur navela je kako kod 40 posto oboljelih bolest nije di-

jagnostificirana, te je mišljenja kako Hrvatska ima dovoljan broj organiziranih centara za dijabetes, ali je potrebno poraditi na strategiji liječenja.

Ministarstvo zdravstva osnovalo je Povjerenstvo za strategiju i liječenje bolesnika sa šećernom bolesti iz razloga što liječnici nisu zadovoljni kako liječe bolesnike, istaknuo je prof. dr. sc. Milan Vrkljan, dr. med., pročelnik Zavoda za endokrinologiju, dijabetes i bolesti metabolizma KBC Sestre milosrdnice, te predsjednik Povjerenstva. Pojasnio je kako je Hrvatska jedna od rijetkih zemalja EU, a jedina od zemalja u okruženju, u kojoj je moguće na teret obveznog zdravstvenog osiguranja dobiti pomagalo za kontinuirano mjerenje šećera u krvi. Također, sva pomagala, inzulini i oralni antidijabetici su nam dostupni, ali je samo 30 posto oboljelih dobro liječeno. Nedostaje procjena ishoda liječenja, te čak 50 posto oboljelih ima povišen HbA1c, što se mora promijeniti. Cilj Povjerenstva je uspostaviti praćenje kontinuiteta liječenja i rezultata liječenja.

Problem oboljelih je što se oni osjećaju dobro dok ne nastupe komplikacije, smatra

doc. dr. sc. Dario Rahelić, dr. med., pročelnik Zavoda za endokrinologiju, dijabetes i kliničku farmakologiju KB-a Dubrava, te predsjednik Hrvatskog društva za dijabetes i bolesti metabolizma HLZ-a. Pacijent mora shvatiti kako je dijabetes ozbiljna bolest te je oboljele potrebno educirati i kroz neko vrijeme reeducirati. Potrebno je učiniti sve kako bi se izbjegle komplikacije, jer trošak za lijekove je minimalan u odnosu na trošak za liječenje komplikacija šećerne bolesti.

Godišnji trošak HZZO-a za lijekove je 400 milijuna kuna, a za pomagala 200 milijuna kuna, dok su indirektni troškovi puno veći, navela je Jelena Matuzović, dr. med., Rukovoditeljica Službe za lijekove i medicinske proizvode HZZO-a.

Dr. sc. Nevena Krnić, dr. med. specijalist pedijatar iz KBC-a Zagreb navela je kako se uočava porast novooboljelih kod djece do pet godina i kako najmlađi pacijent ima samo sedam mjeseci. Djeca do 12 godina su u potpunosti ovisna o roditeljima, jer nisu dovoljno zreli za preuzimanje odgovornosti davanja inzulina i učestalog mjerenja šećera u krvi. Stoga je teret roditelja oboljele djece velik. Uvođenjem novih tehnologija, senzora i inzulinskih pumpi, uvelike se olakšalo roditeljima oboljele djece.

Cijela obitelj je pod utjecajem dijagnoze, istaknula je mr. sc. Sandra Bršec Rolih iz Udruge za dijabetes iz Zagreba, te se složila kako su nove tehnologije uvelike olakša-

le roditeljima skrb o oboljelim mališanima.

Doc. dr. sc. Hrvoje Tiljak, dr. med. specijalist opće medicine iz Doma zdravlja Zagreb - Centar smatra kako je glavni problem u liječenju i praćenju bolesnika nedostatak kadra u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, kao i neadekvatna edukacija mladih liječnika. Ideja s panelima za dijabetes je odlična, jer oni omogućavaju praćenje ciljeva i prepoznavanje onih pacijenata koji trebaju više poticaja kako bi dijabetes držali pod kontrolom.

HZZO je panele za praćenje dijabetesa, kao i drugih kroničnih bolesti, uveo 1. siječnja 2013. godine, a još uvijek ima prostora za poboljšanje. Maja Vajagić, dr. med. iz HZZO-a navela je kako 44 posto ugovorenih timova u primarnoj zdravstvenoj zaštiti prepoznaje panele kao dobre alate za praćenje kroničnih bolesti. Potrebno je liječnike dodatno motivirati da panele ispunjavaju.

Zaključak okruglog stola je kako je potrebno još puno raditi na edukaciji, ne samo pacijenata, nego i liječnika te je potrebno da liječnici više prate ishode liječenja kod pacijenata, kroz procjenu liječenja određenim lijekovima nakon šest mjeseci ili ranije ako je HbA1c nekoliko puta za redom povišen, a u cilju sprječavanja hipoglikemija i hiperglikemija. Također, potrebno je uspostaviti dobar i konstruktivan dijalog između svih sudionika: udruga, primarne i sekundarne zdravstvene zaštite, HZJZ-a, HZZO-a i Ministarstva zdravstva kako bi se ispravile manjkavosti sustava.

- Potrebno raditi na edukaciji pacijenata i liječnika

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija
Margaretska 3, 10000 ZAGREB
www.hzzo.hr

Za nakladnika: ravnatelj Lucian Vukelić, dr. med. spec.
Urednice priloga: Veronika Laušin, dr. med., zamjenica ravnatelja HZZO-a
Martina Furlan, dipl. iur. i Nevenka Mirković, dipl. iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI
za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

Od 1. siječnja 2019. u punoj primjeni Zakon o hrvatskim braniteljima

Zakon o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji stupio je na snagu 14. prosinca 2017., a odredbe koje uređuju prava iz mirovinskog osiguranja hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji i prava iz mirovinskog osiguranja pripadnika Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji stupaju na snagu 1. siječnja 2019.

Navedenim su Zakonom, u odnosu na opći propis, utvrđeni novi, povoljniji uvjeti za stjecanje prava na starosnu mirovinu smanjenjem dobne granice, ovisno o broju mjeseci sudjelovanja u borbenom sektoru u obrani suvereniteta RH. Također, propisuje se povećanje visine mirovine povećanjem osobnog boda za izračun mirovinskih prava, ovisno o broju dana sudjelovanja u borbenom sektoru u obrani suvereniteta RH (za 0,5% do 30 dana sudjelovanja i do 30% za 1441 i više dana sudjelovanja) te još za 10% na postotak za broj dana sudjelovanja za dragovoljce iz Domovinskog rata.

Također, uvedena je mogućnost rada hrvatskih branitelja, korisnika starosne mirovine do polovine punog radnog vremena i bez obustave isplate mirovine, a omogućuje se i rad manje od 3,5 sata dnevno i korištenje mirovine korisnicima invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti nastalog u vezi s obranom suvereniteta RH.

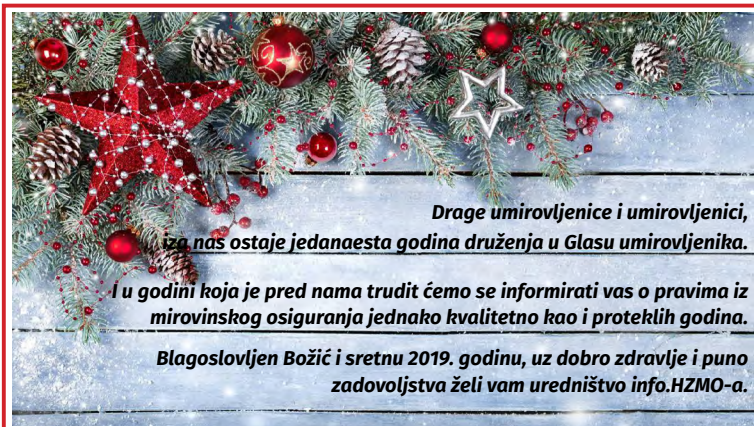
Za bračnog, odnosno izvanbračnog druga i djecu umrlog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata uvode se povoljniji uvjeti za ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu, a rješenje o pravu na obiteljsku mirovinu više ne podliježe reviziji.

Također, ostvarivanje određenih prava iz mirovinskog osiguranja omogućeno i pripadnicima HVO-a i članovima njihovih obitelji.

Održani razgovori s predstavnicima mirovinskog osiguranja Crne Gore

U Zagrebu su 27. i 28. studenoga 2018. održani razgovori tijela za vezu RH i Crne Gore s temama iz područja mirovinskog osiguranja.

Vezano uz osiguranike i korisnike prava koji su dio mirovinskog staža navršili u obje države ugovornice, dogovoreno je održavanje Međunarodnih savjetodavnih dana koji će se u suradnji tijela i ustanova nadležnih za provedbu navedenoga Ugovora o socijalnom osiguranju prvi put održati u proljeće 2019. u Zagrebu. O točnom terminu održavanja Međunarodnih savjetodavnih dana svi zainteresirani bit će obaviješteni putem mrežnih stranica HZMO-a i javnih medija.

Održani stručni razgovori s predstavnicima talijanskog nacionalnog instituta za socijalno osiguranje (INPS)

Na poziv i u organizaciji Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje 3. i 4. prosinca 2018. u Zagrebu su održani stručni razgovori s predstavnicima talijanskog instituta za socijalno osiguranje, Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS).

Hrvatsku delegaciju vodio je pomoćnik ravnatelja Sektora za provedbu uredbi EU i međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju **Dražen Mršić**, a talijansku voditelj za područje međunarodnih odnosa Uprave za mirovine **Salvatore Ponticelli**.

Tijekom razgovora istaknuta je važnost elektroničke razmjene podataka o socijalnoj sigurnosti (Electronic Exchange of Social Security Information - EESSI).

EESSI je informatički sustav putem kojeg ustanove socijalne sigurnosti država članica Europske unije, Europskog gospodarskog prostora (EGP) te Švicarske Konfederacije razmjenjuju informacije brže i sigurnije na način propisan pravilima EU, a kojim će se od 1. srpnja 2019. razmjena papirnate dokumentacije zamijeniti elektroničkom.

Cilj EESSI-ja je ubrzati razmjenu podataka, rješavanje predmeta te izračun i isplatu davanja, uz primjenu propisanih zaštitnih mjera koje osiguravaju točnost i potpunost podataka.

S obzirom na to da će ustanove socijalne sigurnosti diljem EU-a, EGP-a i Švicarske Konfederacije koristiti standardizirane elektroničke dokumente u razmjeni podataka, HZMO i INPS dogovorili su međusobno pružanje administrativne i tehničke podrške radi uspješne razmjene podataka, o kojoj će uskoro biti potpisan i sporazum.

KORISNICI MIROVINA - isplata u studenome 2018.

Vrste mirovina	Broj korisnika	Prosječne svote mirovina
Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju - ZOMO		
Starosna mirovina	497 715	2.621,17 kn
Starosna mirovina za dugogodišnje osiguranike - čl. 35. ZOMO	25 050	3.564,28 kn
Starosna mirovina prevedena iz invalidske - čl. 58. ZOMO	84 035	2.294,64 kn
Prijevremena starosna mirovina	192 217	2.495,78 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO	269	2.693,35 kn
Invalidska mirovina	120 845	1.972,49 kn
Obiteljska mirovina	221 882	1.988,70 kn
UKUPNO - ZOMO	1 142 013	2.405,22 kn
Korisnici koji su u 2018. godini prvi put ostvarili pravo na mirovinu - ZOMO		
	Broj korisnika	Prosječna netomirovina
Starosna mirovina	17 267	2.387,63 kn
Starosna mirovina za dugogodišnje osiguranike - čl. 35. ZOMO	5 153	3.555,67 kn
Prijevremena starosna mirovina	8 114	2.552,28 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO	35	2.744,85 kn
Invalidska mirovina	2 431	1.778,48 kn
Obiteljska mirovina	8 356	2.032,87 kn
UKUPNO	41 356	2.458,29 kn
Prosječna starosna ZOMO mirovina s mirovinskim stažem od 40 i više godina	100 629	3.655,49 kn
Prosječna ukupna ZOMO mirovina s mirovinskim stažem od 40 i više godina	183 585	3.366,76 kn
Korisnici najniže mirovine kojima je mirovina određena prema ZOMO	248 287	1.563,83 kn
Korisnici najviše mirovine kojima je mirovina određena prema Zakonu o najvišoj mirovini	1 758	6.803,70 kn
Ukupan broj osiguranika		1 528 590
Ukupan broj korisnika mirovine		1 235 084
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika		1 : 1,24
Korisnici mirovina - muškarci (45,80%)		565 616
Korisnici mirovina - žene (54,20%)		669 468
Prosječan mirovinski staž za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO		30 godina
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO		71 godina
Prosječan mirovinski staž za korisnike starosne mirovine ostvarene u 2018. godini - ZOMO		31 godina
Prosječna dob za korisnike starosne mirovine ostvarene u 2018. godini - ZOMO		64 godine
Potrebna sredstva za isplatu mirovina i mirovinskih primanja		3.323.000.000 kn

Uređuje i grafički priprema:
Ured za odnose s javnošću HZMO
A. Mihanovića 3, 10000 Zagreb

www.mirovinsko.hr
e-mail: informiranje@mirovinsko.hr
faks: 01/4595-168

1. SPORTSKI SUSRETI SUH-A ZAGREBAČKE ŽUPANIJE

Prva pobjeda pripala domaćinu

U Vrbovcu su u subotu 1. prosinca 2018. godine održani I. sportski susreti Sindikata umirovljenika Zagrebačke županije. Sudjelovali su članice i članovi podružnica iz Samobora, Velika Gorice, Zračne luka Zagreb, Dugog Sela i domaćina Vrbovca.

Susreti su započeli u 10 sati inoniranjem himne i minutom šutnje za preminule članove SUH-a. Nakon uvodnih riječi domaćina i predsjednika Povjereništva SUH-a Zagrebačke županije Zlatka Hržića, skup je pozdravio Milan Tomičić, zamjenik predsjednice SUH-a. U ime župana Zagrebačke županije Stjepana Kožića, nazočne je pozdravio županijski pročelnik za gospodarstvo Damir Fašaić i proglasio 1. sportske susrete SUH-a Zagrebačke županije otvorenima. Susret su pozdravili gradonačelnik Vrbovca Denis Kralj i regionalna povjerenica SSSH Đurđica Kahlina.

U sportskom dijelu ovog umirovljeničkog okupljanja članovi SUH-a su se natjecali u četiri discipline: stolnom tenisu, pikadu, šahu i belotu, a sudjelovalo je više od 100 natjecatelja. Takmičenje se održavalo u sportskoj dvorani i u predvorju II. Osnovne škole.

Nakon što su suci po pojedinim disciplinama zbrojili rezultate, slijedilo je proglašenje pobjednika.

U stolnom tenisu najbolji bili Velikogoričani, koji su u finalu svladali domaćina, a treći su bili sportaši iz Samobora. U pikadu su najprecizniji bili penzići iz Vrbovca, a nešto manje mirnu ruku su imali SUH-ovci iz Samobora i Velike Gorice. U šahu su domaćini iz Vrbovca nadmudrili konkurenciju. Bivši avijatičari iz podružnice Zračna luka Zagreb su bili drugoplasirani, dok su umirovljenici iz Dugog Sela odigrali dovoljno dobrih poteza da zauzmu treće mjesto. U belotu, disciplini koje je najduže trajala, najbolja je bila podružnica SUH-a Velika Gorica, drugo mjesto zauzeo je Samobor, a treće Vrbovec.

Nakon zbrajanja ekipnih rezultata u svim disciplinama, ukupni pobjednik je domaćin, podružnica SUH-a Vrbovec i njima je pripao prijelazni pehar koji će krasiti vitrinu do sljedećih susreta u 2019. godini. Uz podjelu pehara, kojoj je nazočio i zamjenik gradonačelnika Ivica Strinščak, svim učesnicima uručene su Zahvalnice kao sjećanje na sudjelovanje na 1. sportskim susretima, kao i Zagrebačkoj županiji za potporu u realizaciji. Nakon završetka sportskog dijela slijedio je ručak, kako bi svi koji su sudjelovali na susretima vratili izgubljene kalorije.

Z.H.

Rezultati:

Stolni tenis:

1. Velika Gorica
2. Vrbovec
3. Samobor

Pikado:

1. Vrbovec
2. Samobor
3. Velika Gorica

Šah:

1. Vrbovec
2. Zračna luka Zagreb
3. Dugo Selo

Belot:

1. Velika Gorica
2. Samobor
3. Vrbovec

Ukupni pobjednik: Vrbovec

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske

Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo

Adresa Uredništva: 10 000 Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: telefon/fax: 01/4655 146; 01/4635 202

E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Zvonko Petrinjak

Tisak: 5. BOJA, Odra, 10020 Novi Zagreb

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13 Zakona o porezu na promet, oslobođen obveza plaćanja poreza na promet.

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4.000 kn; za pola stranice 3.000 kn i za četvrtinu stranice 2.000 kn.

8. KONGRES SSSH Novosel i dalje predsjednik

Predstavnici svih sindikata udruženih u SSSH okupili su se na 8. Kongresu koji se u Opatiji održavao od 22. do 24. studenog 2018. Na kongresu je Mladen Novosel ponovno izabran za predsjednika SSSH, izabrana je i nova Statutar-na komisija te Nadzorni odbor, s mandatom do 2022. godine. U novom sazivu Vijeća SSSH predstavnik SUH-a bit će Zlatko Hrčić.

Predstavljen je i koncept „Rad po mjeri čovjeka“, koji u svim dimenzijama kvalitete radnoga mjesta vodi računa o dobrobiti radnika te demokratskoj organizaciji svijeta rada i radne okoline. Na tome tragu, Kongres je donio i Deklaraciju o četvrtoj industrijskoj revoluciji i radu po mjeri čovjeka u budućnosti, Deklaraciju o razvoju industrijskih odnosa, Deklaraciju o sindikalnim integracijama i Deklaraciju o položaju mladih na radnom mjestu i u sindikatu.

Radionica o pravima potrošača

Predsjednica Hrvatske udruge za zaštitu potrošača Ana Knežević održala je 15. studenog u Radničkom domu u Zagrebu radionicu o pravima potrošača. Nakon uvoda o potrošačkim pravima, Knežević je uputila zainteresirane u to što trebaju učiniti u trgovini, prilikom povrata ili zamjene proizvoda, otvaranja paketa, sklapanja i raskidanja raznih ugovora, plaćanja režija, ovrhe i u mnogim drugim nezgodnim situacijama u kojima se potrošači gotovo svakodnevno nalaze.

Četrdesetak SUH-ovaca je prisustvovalo radionici, a mnogi su iskazali i interes za organiziranjem sličnih tematskih skupova u svojim područjima na području Zagreba. Stoga nema sumnje kako će umirovljenici pažljivo upijati znanje, a informiranost o potrošačkim pravima barem malo povećati. Naime, Hrvatska je na predzadnjem mjestu u Europskoj uniji po informiranosti potrošača, stoga su ove radionice svakako važne.

SLAVONSKI BROD Ne dajte se prevariti

Uponedjeljak 19. studenog, u prostorijama slavonskobrodskog SUH-a održan je okrugli stol pod nazivom „Kako zaštititi starije osobe od prevare i kriminala“. Na početku okruglog stola četrdesetak zainteresiranih je pozdravila predsjednica podružnice Ana Dujanović i pravni savjetnik SUH-a Milan Tomičić, koji je potom upozorio na opasnosti ugovora o uzdržavanju te pojasnio nekoliko bitnih stvari o darovnim ugovorima, dok je pravna savjetnica SUH-a Mia Škarica konkretizirala primjere.

Potom su voditelj službe u krim-policiji Boris Janč i zamjenik načelnika policijske postaje Slavonski Brod Dražen Puljko govorili o četiri tipa kaznenih djela u kojima su starije osobe najčešće žrtve. Poseban su naglasak stavili na prijevare, a naročito one u kojima se nešto nudi besplatno ili osoba dolazi na vrata lažno se predstavljajući.

Upozorili su i na prijevare putem društvenih mreža te posebno istaknuli kako država nema mehanizme da žrtvama vrati novac ili imovinu oduzenu prijevarama. Policija je izdala i brošure s korisnim savjetima, a kako je cilj okruglog stola bila samozaštita, može se očekivati kako Brođani neće nasjesti na podmukle trikove kriminalaca.

M.D.

ZAGREB

Škola prava za starije osobe Kako napisati oporuku

Usklopu projekta SUH-a „Škola prava za starije osobe“ kojeg podupire Grad Zagreb, 14. studenog 2018. održana je prva tematska radionica pod nazivom „Kako napisati oporuku – teorijski i praktični rad“. U podružnici SUH-a Oporovec okupilo se tridesetak osoba, kojima je pravnik SUH-a Milan Tomičić objasnio pravne temelje nasljeđivanja i vrste oporuka uz hipotetske slučajeve.

U drugom dijelu radionice kojeg je vodila pravna savjetnica Mia Škarica, okupljeni su sami pisali oporuku, prema danim uputstvima, a kasnije su ispravili pogreške. Umirovljenici su rekli kako im je radionica bila vrlo korisna, a pohvaljuju i podjelu pisanih materijala sa savjetima.

Druga radionica, pod nazivom „Kako raspolagati imovinom za života – teorijski i praktični rad“ održana je 22. studenog u podružnici SUH-a Peščenica. Na radionici je sudjelovalo četrdesetak osoba koje su odmah rekle da nisu upoznate s ugovornim mogućnostima raspolaganja imovinom za života.

U teorijskom dijelu radionice Tomičić je iznio pravne temelje ugovornog raspolaganja imovinom u Hrvatskoj. Pobrojani su i rastumačeni ugovori o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju, o darovanju te o ustupu i raspodjeli imovine za života. Opisani su i njihovi pravni učinci, a svaki od njih je popraćen hipotetskim slučajem radi boljeg razumijevanja.

Nakon završetka izlaganja, prisutni su željeli znati je li u trenucima blokade i ovrhe građana ugovor o dosmrtnom uzdržavanju dobro rješenje, je li bolje sklopiti ugovor ili sastaviti oporuku te na koji način je najbolje darovati imovinu. Nakon detaljnih odgovora, prisutni su dobili listiće sa zadacima u kojima su trebali prepoznati najbolje rješenje prema zadanim hipotetskim slučajevima.

Radionice su u svakom slučaju bile korisne umirovljenicima, koji sada znaju što trebaju učiniti, a i vjerujemo kako će dati savjete i svojim prijateljima i tako spriječiti manipulacije.

Podružnica SUH-a Umag organizirala je četverodnevni izlet u Italiju, točnije u regiju Puglia. Krenuli su u ranim jutarnjim satima 20. listopada, a prva postaja je bio grad Perugia, gdje se održavao sajam čokolade. Obišli su i poznato svetište Asissi, mjesto rođenja Sv. Franje, što je nekim umirovljenicima bilo ispunjenje životne želje.

Put je nastavljen prema mjestu San Giovanni Rotondo, poznatom centru hodočašća u kojem je živio poznati fratar Padre Pio, nositelj svetih obilježja. Putovanje je nastavljeno kroz maslinike i vinograde do mjesta Trani, koje je u prošlosti bilo važno zbog trgovine prema Orijentu.

Idući dan je bio rezerviran za posjet špilji Grotte di Castelana i gradu Mattered, koji se smatra najstarijim gradom u Italiji, a danas je pod zaštitom UNESCO-a. Grad Taranto je smješten u uvali poznatoj po velikim uzgajalištima školjaka i razvijenom ribolovu, a u prošlosti bio važan vojni centar, na što ukazuju velike stare utvrde „fortezze“. U nastavku obilaska je u velikoj vinariji priređena prezentacija i kušanje vina, a SUH-ovci su posjetili i obiteljski maslinik uz kušanje i kupovinu ulja.

Alberobello je posebno upečatljivo mjesto zbog poznatih kuća „trulli“. Građene su od prirodno obrađenog kamena s laganog u krugu, a krovovi imaju oblik stošca s ukrasnim završetkom, a neke fasade obojene su bijelim vapnom. „Trulli“ formiraju interesantne male trgove i ulice, a pored stanova koji se i sad koriste, postoji niz trgovina i crkava. Mjesto broji 1.070 objekata i pod zaštitom je UNESCO-a.

Na kraju je preostao obilazak luke Bari, koja je omogućavala komunikaciju s drugim gradovi-

ma Mediterana. Umirovljenici su razgledali kazalište, katedralu i stare trgove. Vožnja kući je bila dugačka i naporna, ali su dojmovi opravdali uloženi napor.

Dana 25. studenog 2018. u Umagu je proslavljena 20. obljetnica bratimljenja između sindikalne organizacije SPI-CGIL Domio-Trieste i podružnice Sindikata umirovljenika Hrvatske Umag. Tim povodom u prostorijama SUH-a Umag održan je sastanak Predsjedništva SPI-CGIL Domio, predsjednice SUH-a Novigrad i Predsjedništva SUH-a Umag. Razmijenjena su mišljenja o dosadašnjim iskustvima u rješavanju zajedničkih problema, te plan nastavka suradnje. Dogovoreno je, da će se članovi predsjedništava sastati u što kraćem roku i dati konkretne prijedloge za nastavak aktivnosti.

Nastavak druženja održan je u restoranu Lido, a prisustvovalo je ukupno 87 članova. Predsjednik SUH-a Umag Anton Pertot uputio je svim prisutnima srdačan pozdrav, te ukratko iznio neke probleme s kojima se susreću umirovljenici. Slijedio je kratki pozdravni govor predstavnice SPI-CGIL-a, te razmjena prigodnih plaketa.

Nakon što je poslužen ručak, druženje je nastavljeno plesom uz svirku dvaju harmonikaša. Pauzu je nadopunilo izvlačenje zgoditaka lutrije. Gosti su izrazili zadovoljstvo i zahvalu na ugodnom druženju, sa željom da se i u sljedećoj godini ponovno sretnu.

Marija Pertot

STUDENSKI GRAD

Studeni u pokretu

Studeni je u podružnici Studentski grad započeo koncertima, 58 članova bilo je na koncertu Gabi Novak i Matije Dedića, te Bisere Veletanlić i Vasila Hadžimanova, a 17 njih je imalo prilike poslušati Sevdah u Lisinskom. Osim toga, zbor „Jeka“ nastupao je u Domu za starije Dubrava, gdje je bila organizirana „Kiflijada“.

SUH-ovci su pomogli Vijeću MO Studentski grad u organiziranju kestelnijade, na kojoj se okupilo i predstavilo nekoliko KUD-ova, a članice Sindikata su predstavile svoj linijski ples. Skuhalo se i podijelilo nekoliko litara vina, što je odlično pasalo uz pečene kestene, koje su pekli, a tko drugi. nego opet oni s najvećim iskustvom - umirovljenici.

Radionica umnog treninga koju je odradio Centar za civilne inicijative, u sklopu projekta koji financira EU pod nazivom „Pune ruke posla“ uspješno je

završila i svaki polaznik je dobio potvrdu o završenom treningu, a nastavljena je radionica rada na računalima, tabletima i pametnim telefonima koju su pohađali oni koji još nisu savladali moderne tehnologije.

Organizirana su i tri izleta; jedan u Ozalj, gdje su penzići, uz vodiča, razgledali stari grad i Zavičajni muzej, a nakon toga ručali u seoskom gospodarstvu, gdje su se plesom zabavili do polaska kući. Otišli su i u Sv. Martin na Muri, gdje su obišli farmu jelena i degustirali domaće proizvode, a zatim su se okupali u termama Sv. Martin na Muri.

Krajem mjeseca se 30 članova otputilo u Budimpeštu, koju su željeli vidjeti u vrijeme adventa i provozali se Dunavom, odakle se pruža prekrasan pogled na grad koji je u ovo doba zaista veličanstven.

Snježana Živčić

DUBROVAČKO- NERETVANSKA ŽUPANIJA

Vesela Konavoska brda

Umirovljenici SUH-a Dubrovačko-neretvanske županije, njih 77, se uz ručak i glazbu zabavljalo u Konavoskim brdima dana 19. studenog. Konoba Konavel i vlasnik Pero Kaulić su ih ugostili i pripremili ukusan jelovnik uz piće po želji. Svi umirovljenici su oduševljeni izletom, zaželjeli da se takvo druženje češće ponovi. Kako i ne bi, kad su uz druženje, zabavu i finu hranu proveli nezaboravan dan. Vrijedi spomenuti da je na tom druženju u SUH učlanjeno i novih 19 članova.

Ante Mandić

NOVI ZAGREB

Knjiga o životnim pričama

Podružnica SUH-a Novi Zagreb organizirala je 16. studenoga 2018. promociju knjige svoje članice Stane Lovrić. U prepunom prostoru podružnice predstavljena je knjiga „Iz Ivanovog dnevnika i druge priče“. Promocija je počela nastupom violinistice Klare Ruter. Nakon glazbenog nastupa publiku je pozdravila Ana Dusper, koja je s nekoliko riječi opisala osobnost spisateljice, poznate po samozatajnosti, humanizmu, altruizmu i čovjekoljublju.

Predstavljanje je nastavila urednica

knjige Silvija Brkić Midžić, koja se osvrnula na život i djelo Stane Lovrić s posebnim osvrtom na knjigu, koja sadrži 18 priča, od kojih su neke objavljene u novinama, a dio je i nagrađivan. Posjetiteljima se na kraju obratila sama spisateljica, pročitala ulomak jedne priče i najavila svoju odluku da sav prihod od prodaje svoje knjige namijeni umirovljenicima stacionarnog odjela Doma umirovljenika Penkala, kako bi im poklonima uljepšala predstojeće blag dane.

A.D.

VRGORAC Deset dana u toplicama

Ove godine umirovljenici SUH-a Vrgorac su, kao i mnogo puta dosad, otišli u toplice. Tako je Banja Vrućica bila određeno za 47 umirovljenika koji su od 19. do 29. listopada 2018. bili na rehabilitaciji. Uz obavezne terapije našlo se vremena i za šetnju, zabavu, razonodu i izlet u obližnju Komušinu. Smještaj i usluge su bili prvorazred-

ni pa je već sada rezervirano pedesetak mjesta za posjet dogodine. Umirovljenici su se zdravi, veseli, terapijama osvježeni i znatno poboljšanog zdravstvenog stanja vratili svojim kućama. Također, zahvaljuju svima koji su na bilo koji način pomogli u ostvarenju ove vrlo važne aktivnosti.

Senka Erceg

MEDULIN Okrugla obljetnica

Šedamdesetak članova SUH-a iz Medulina je u 13. studenog proslavilo jubilej – 20 godina od osnutka ta podružnice.

„U počecima našeg rada hodali smo kao po žici sa osamdesetak članova, a kada smo udarili temelje učlanilo ih se već petstotinjak. Snaga Podružnice je u ljudima koji su je gradili: Luciano Mattichio, predsjednik prvih 10 godina, a Verica Vidmar idućih 10 godina“, naglasila je u svome govoru predsjednica podružnice te se zahvalila svima koji su radili u interesu umirovljenika.

Ocupljene u restoranu Ankora u Ba-

njalama još su pozdravili predsjednik Županijskog povjereništva Istarske županije Vladimir Buršić i načelnik općine Goran Buić, koji je govorio i o projektu izgradnje Doma za starije. Očekuje kako će dom biti dovršen za najviše dvije godine, što bi svakako olakšalo medulinskim umirovljenicima.

Uz ovu dobru vijest nije bilo mjesta za kvarenje ugođaja; spominjanje svakodnevnih problema, poput siromaštva ili manjka dostojanstva starijih osoba. Došao je red na uživanje u hrani i piću, a slavlje se nastavilo uz glazbu i ples.

V.V.

VELIKA GORICA

Martinje u Ludbregu

Šezdeset članova SUH-a iz Velike Gorice otišlo je 10. studenoga 2018. na jednodnevni izlet u mjesto Sv. Petar Ludbreški. Ondje su u restoranu Lav prisustvovali krštenju mošta povodom proslave Martinja. Uz mošt, umirovljenici su uživali u plesnoj zabavi i, naravno, obilnoj zakusci. Dobro raspoloženi, vratili su se kući tek u večernjim satima.

Stjepan Milobara

SAMOBOR

Ozbiljno i veselo

SUH-ovci iz Samobora imali su aktivan i raznolik studeni. U goste im je 5. studenog došla Ana Knežević, predsjednica HUZZP-a, koja je održala radionicu o potrošačkim pravima. Tako su umirovljenici doznali na što trebaju pripaziti prilikom kupnje nekog proizvoda ili sklapanja ugovora.

Deset dana kasnije došlo je vrijeme da se ozbiljno razmišljanje o pravima zamijeni dobrom zabavom. Povod tome bilo je Martinje, pa je čak 92 umirovljenika odlučilo proslaviti ovu važnu svetkovinu u restoranu Gradna. Hrane, plesa i glazbe bilo je u izobilju, a zabava je potrajala dugo u noć. Kako i ne bi – ipak je trebalo popiti svo tek kršteno mlado vino.

Vlatka Novosel

Kada ti je nogama hladno, stavi kapu na glavu

Premda je vrijeme hirovito, ipak je zima i svatko od nas može se, zbog neopreza ili nesretnog slučaja, naći u okruženju opasno niskih temperatura. Takve situacije dovode do hipotermije – sniženja tjelesne temperature.

Temperatura ruku i stopala može pasti do 4,5 stupnja ispod normale, bez trajnih oštećenja za čovjekov organizam. Međutim, relativno mali pad u unutarnjoj temperaturi tijela ubija čovjeka, bez razlike je li se našao u vodi, u kući bez grijanja ili u autu bez benzina. Možete preživjeti tri tjedna bez hrane, oko tri dana bez vode, ali bez topline ste sretni ako preživite tri sata.

Zbog prevelike hladnoće može doći do oštećenja organizma, pa i do smrti. Smrt nastaje kad temperatura tijela padne ispod 22 stupnja Celzijusa. Čovjek izložen temperaturi vode od 15 stupnjeva može za nekoliko sati pretrpjeti teška tjelesna oštećenja. Izlaganje tijela hladnoj vodi štetnije je za tijelo, nego izlaganje zraku iste temperature. Smrzavanje na vjetru je šest do 10 puta brže. Izmorenost, iscrpljenost i pijanstvo nepovoljno utječu na otpornost prema hladnoći.

Voda krije opasnost

Hipotermija je opasna čak i pri umjereno niskim temperaturama okoline. Biti mokar na vjetru i na takvim umjereno niskim temperaturama može biti fatalno. Ne temperaturi od 35 stupnjeva ispod ničice mozak postaje umrtvljen i ako se ništa ne poduzme, smrt može nastupiti već za sat i pol, nakon početka drhtanja.

Nema odjeće koja je djelotvorna u svakoj situaciji. Vunena odjeća ima posebno svojstvo da suši iznutra, održavajući tijelo toplim čak i kad je mokro. Nikad nemojte nositi jeans odjeću kada

postoji bilo kakva mogućnost izlaganja hladnoći.

Ako se nađete bez odgovarajuće zaštite, upotrijebite svoju domišljatost. Životi su bili spašeni podlaganjem odjeće s bilo kakvim mekanim materijalom (suha trava, mahovina), koje je poslužilo kao hitna izolacija. Slaganje papira ili novina unutar odjeće također je od pomoći. Razumljivo, treba zaštititi glavu. Preko nezaštićene glave može se izgubiti i do polovice ukupno proizvedene tjelesne topline. Stara planinarska poslovnica kaže: „Kad ti je nogama hladno, stavi kapu na glavu.“

Suhoća – ključ preživljavanja

Upozoravajući signali hipotermije su: intenzivno drhtanje, loša koordinacija pokreta, posrtanje, teškoće u govoru i gubitak pamćenja. Čak i blagi simptomi zahtijevaju poduzimanje hitnih mjera. Najbolja procedura je, ako ju je moguće provesti, unesrećenika prenijeti u prikladan zaklon, zagrijanu prostoriju ili u najbližu bolnicu. Nakon toga ugrijati ga termoforima, a zatim uroniti u vodu zagrijanu do 42 stupnja i, ako je pri svijesti, prisiliti ga da pije velike količine tople, zaslađene tekućine.

Ako je osoba negdje na terenu i s očito uznapredovalim simptomima hipotermije, ne smije ju se micati s tog mjesta dok joj se ne pruži prva pomoć. Ako su simptomi blaži, osobu treba

smjestiti u najbolji raspoloživi zaklon, mokru odjeću zamijeniti suhom i staviti što je više moguće izolacije između tijela i zemlje. Treba održavati osobu budnom dok joj se daje tekućina.

Najjači nisu uvijek oni koji prežive. Najvjerojatnije će to biti oni koji jasno misle. Mozak je najbolje oruđe za preživljavanje u takvim situacijama.

dr. Ivo Belan

Umirovljenička gala večera

Vrijeme blagdana može biti izvor lošeg raspoloženja, pogotovo onima koji su izgubili bračnog partnera, prijatelja ili nemaju nikoga tko bi obratio pažnju na njih. Zbog toga u Teksasu već nekoliko godina organiziraju božićnu gala večeru za starije osobe. Ona uključuje jelovnik prilagođen njihovoj zdravlju, ples uz živu glazbu i nagradne tombole – sve kako bi stariji barem za vrijeme Božića zaboravili na svakodnevne probleme.

Pokloni Božić starima!

Američka volonterska organizacija Home Instead smislila je kako razveseliti starije osobe za Božić. U suradnji s volonterima i sponzorima, postavili su božićna drvca u trgovinama i uslužnim radnjama diljem SAD-a i Kanade. Umjesto kuglica, na drvcima se nalaze papirići na kojima se upisuje „božićna želja“, odnosno nešto što je starijoj osobi prijeko potrebno. Tada volonteri kupuju, pakiraju i šalju „poklone“ na kućna vrata umirovljenika. U proteklih šest godina je tako razveseljeno oko 700.000 ljudi.

Kako doći do kredita?

1) Krediti za starije osobe: „Specijalizirane“ visoke rate

Banke koje posluju u Hrvatskoj ne mogu se baš pohvaliti ponudom kredita za starije osobe, iako ima banaka koje reklamiraju kredite specijalno namijenjene umirovljenicima. I takvi prilagođeni krediti za stariju populaciju nedostupni su većini, jer su uvjeti dosta nepovoljni, s kratkim rokovima otplate i visokim kamatama, pa su otplatne rate previsoke i rijetko tko ih može izdržati, a da mu ne bude ugrožen osnovni životni standard.

I ti povoljniji krediti za starije osobe oglašavaju se samo na internetskim stranicama banaka i zahtjev za kredit se najčešće upućuje elektronski, što je dostupno malom broju starije populacije. Banke nisu spremne na iskorak u svome marketingu da svojim klijentima starije dobi ciljano nude kredite na kućnu adresu i da ih pozovu na savjetovanje u svoju poslovnicu, kao što je to učestala praksa u zemljama Zapadne Europe.

Od početka studenog na web stranicama Narodne banke Hrvatske dostupne su sve relevantne informacije o naknadama za platne usluge po svim bankama u RH.

Tako je informatički pismenim potrošačima omogućena jednostavnija usporedba aktualnih naknada po bankama za najčešće korištene platne usluge, pa mogu napraviti usporedbu i odabrati banku sa najpovoljnijim uvjetima. To je mali iskorak prema potrošačima, ali može biti od koristi kod usporedbe kamata, naknade za obradu kredita i slično.

2) Lihvarski krediti: Šteta s malim slovima

Iako je jako bilo puno teških, pa i tragičnih situacija s osobama koje su se upustile u podizanje kredita kod raznih štedionica i agencija koje su nudile brzu realizaciju kredita uz „vrlo povoljne uvjete“ i oglašavale se po stupovima i tramvajima i dan danas se susrećemo s građanima koji se upuštaju u takve lihvarske kreditne odnose i naravno dolaze u gotovo bezizlazne situacije, jer potpišu i štetna mala slova.

Takve kreditne angažmane treba izbjegavati bez obzira u kakvoj se situaciji nalazili, jer jednom kad se uđe u vrtlog takvih kredita izlaza nema i najčešće ljudi ostaju i bez stanova i kuća, jer u nemogućnosti vraćanja kredita i visokih kamata bivaju prisiljeni potpisati ugovore po kojima u hipoteku daju stanove ili kuće.

3) Obrnuta hipoteka: Cijena rizika

U posljednje vrijeme počelo se i kod nas govoriti o novom proizvodu financijske industrije, kreditima koji u Americi i nekim europskim zemljama postoje više od 50 godina.

Radi se o takozvanim „obrnutim hipotekama“, a to su kre-

diti koji se daju starijim osobama koji su vlasnici vrijednih nekretnina, na način da banka njima daje kredit u vrijednosti od 50 do 70 posto procijenjene vrijednosti nekretnine, a oni kredit ne vraćaju, već banka upisuje hipoteku na njihovu nekretninu i nakon smrti vlasnika nekretnina postaje vlasništvo banke.

Činjenica je da si takvim kreditima starije osobe mogu poboljšati životni standard, platiti liječenje ili pomoć u kući ili podmirivati ostale potrebe koje ne mogu pokriti sa malim mirovinama, osobito ako nemaju nasljednike koji bi za njih skrbili.

Krediti se mogu isplatiti jednokratno ili po dogovorenim linijama ili u mjesečnim ratama. Takve kreditne obveze se ne nasljeđuju, pa nema straha kod djece i rodbine tražitelja kredita da će morati vraćati kredite, ali jednako tako ako starija osoba umre na početku ko-

rištenja kredita, nasljednicima ništa ne ostaje od založene nekretnine.

Ovakvi krediti bi mogli zamijeniti ugovore o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju te eliminirati probleme i zloupotrebe koje su u takvim odnosima javljale, no i tu ima puno rizika.

Britanski savez potrošača WHICH ima stoga posebnu web stranicu posvećenu samo hipotekarnim kreditima i svim svojim članovima, a posebno starijim osobama pomaže, ne samo savjetima, već za njih odrađuje sve potrebne radnje za dobivanje takvih kredita i u njih građani imaju najviše povjerenja.

Poznata su, međutim, i negativna iskustva s ovim institutom posebice u Americi.

Tamo je zabilježeno puno beskućnika u trećoj dobi kao žrtava kredita obrnute hipoteke, jer su troškovi održavanja, režijske, obvezatno osiguranje nekretnine, velik teret za starije, a osobito jer ljudi zaborave da im se odbijaju od kredita i rastuće kamate, koje mogu toliko porasti da pojedaju sam kredit i jednog dana, još za života, stari ostaju bez svoje nekretnine jer odlazi na bubanj.

Biro za financijsku sigurnost potrošača SAD-a je naglasio kako je riječ o „vrlo složenom proizvodu koji je potrošačima vrlo teško razumjeti, da su izloženi mamcima reklama, niskoj kvaliteti savjetovanja i riziku od prijevara“.

Rizik je i to što bi banke takvim kreditima vrlo brzo došle u posjed značajnog nekretninskog fonda, čime bi diktirale i cijene na tržištu.

Mi u Hrvatskoj, na žalost nismo još tako ekipirani i osposobljeni da bi potrošačke udruge mogle pomagati građanima oko ishođenja kredita, ali smo na putu prema tome, imajući u vidu kakav je uspjeh postigla udruga „Franak“ u rješavanju problema sa kreditima u švicarskim francima.

Ana Knežević

Besplatni potrošački savjeti: 072/414-414, zvati radnim danom od 10 do 16 ili posjetiti savjetovališta u Zagrebu, Split, Osijeku i Puli.

Hrvatska udruga za zaštitu potrošača (HUZP):
Ozaljska 92, 10000 Zagreb
Rad sa strankama: utorkom i četvrtkom od 12 do 14 sati
01/4633-366, huzp1998@gmail.com, www.huzp.hr

Prošao je crni petak...

„Družite se i poklonite pažnju osamljenima, jer ovo je vrijeme koje slavi radost, ljepotu i mladost, a stariji se teško snalaze u novim odnosima u društvu“

Prošao je „crni petak“ i sada dolazi najveseliji dio godine. Dolazi mjesec radosti i veselja. Kod nas još nije pošteno ni zaživio taj „crni petak“. Možda zapravo imamo i više crnih petaka tijekom godine, pa nas ovaj toliko ne privlači. Možda još nismo navikli da jedan crni petak u godini može biti jako dobar i blistav ako uhvatimo dobar popust i „obogatimo se“ blistavim novim ruhom za jako malo novca. Osim ako nismo praznovjerni pa držimo da nam petak nije dobar dan.

Dolazi sada najveseliji mjesec u godini, prosinac, vrijeme došašća. Ovaj ćemo mjesec nastojati živjeti radosno, puni vjere i nade da će nam biti bolje. Radovat ćemo se, jer oko nas će sve biti okićeno; prolazit ćemo ulicama i trgovima grada osvijetljenima tisućama lampiona; cijelog dana i dobar dio noći uživati u novom božićnom ruhu grada; susretati davno zaboravljene prijatelje i sudarati se s bučnim turistima. Istovremeno nećemo mož-

da bi on mogao dobro živjeti od svoje mirovine. Radio je u građevinarstvu, razbolio se i otišao u invalidsku mirovinu koja iznosi 1.300 kuna. Ponekad radi na crno s nekim prijateljem zidarom koji mu plati da može preživjeti. Sada nema posla. Gdje će i kako dočekati Božić? Frustriran je i bijesan. Odlazi u susjedni kafić na kavu, ali da otjera crne misli, neće dolijevati još „crnila“ pa popije jedan „konjačić“ i tada dobije hrabrosti i posvađa se s prijateljem kojeg je susreo, a koji ima pet puta veću mirovinu. Dolazi k meni i ispričava se zbog svađe, ali kaže da je „puknuo“. Priznaje da sve češće razmišlja o samoubojstvu. I sjetim se susjeda koji je prije nepunih mjesec dana doista tako i skončao život zbog nerazumijevanja obitelji. I ne mogu zaboraviti da i statistički podaci govore kako iz godine u godinu raste broj starijih osoba koje same odlučuju o vlastitom umiranju, jer nema dovoljno razumijevanja za njihove probleme ni u obitelji ni u društvu.

Ipak razmišljam o starijim osobama koje još uvijek imaju dovoljno energije i razumijevanja približiti se prijateljima ili osobama iz susjedstva koje imaju problema i nisu, zbog niza osobnih, obiteljskih ili materijalnih mogućnosti, u stanju nositi se sa životom u starosti. Imamo li sreću da živimo u dobrim odnosima s obitelji ili sami, pokušajmo ovih blagdana učiniti iskorak i u našem životu i ponašanju. Pokušajte običi staru osamljenu prijateljicu ili prijatelja, susjeda ili dalekog rođaka. Unesite u njihov dom dio radosti pomozite im pospremiti stan ako to nisu u mogućnosti, odnesite im nešto hrane koju ste sami s ljubavlju pripremili, podijelite kolače ili ih pozovite na objed u vlastiti dom.

U udrugama organizirajte prigodna druženja. Okitite prostor i svakome poklonite sitnicu (kuglicu ili neki ukras za bor koji ste sami u udruzi izradili, jedan kolačić ili makar bombon), jer nije važna vrijednost poklona nego iskrena

želja i činjenje radosti drugome. Neke će podružnice imati domjenke uz glazbu i ples, što je jako dobro i korisno za starije osobe. Netko se tada prisjeti samo veselih i sretnih dana iz svoje mladosti. Netko drugi možda razmišlja o nekim svojim životnim neuspjesima ili promašajima, o ljudima koje je volio, a više ih nema, o svojoj osamljenosti, bolesti, siromaštvu, o smrti i vlastitom umiranju. To uglavnom javno pokazuju, jer podsvjesno traže pomoć. Na njih treba obratiti posebno pažnju.

Najhrabriji će organizirati i dočeka Nove godine kao vrhunac završetka jedne uspješne godine i radosti na daru još jedne nove. Hrabrost je ostati budan cijelu noć, jesti i piti, plesati i sve to preživjeti.

Ovih dana obilazeći grad, ma koliko god se žurili, zaustavite se kod prodavača lista o beskućnicima, ako možete kupite list i porazgovarajte s njim, ohrabrite ga i poželite mu sretnu blagdanu. Ako ste na kućnu adresu dobili čestitke nekih udruga čiji ih članovi sami izrađuju, ne zaboravite ih platiti. Donirajte ako ste u mogućnosti makar 50-100 kuna nekoj udruzi (naravno možete i svojoj).

Družite se i poklonite pažnju osamljenima, jer ovo je vrijeme koje slavi radost, ljepotu i mladost, a stariji se teško snalaze u novim odnosima u društvu, ali i u vlastitim obiteljima, jer je sve veći međugeneracijski jaz. I siromaštvo starijih osoba je sve veće, jer više od 50 posto umirovljenika ima niske mirovine, u zoni su siromaštva. Samoubojstva starijih osoba ne smiju se događati pored nas. Dužni smo zaštititi svoju generaciju.

Ove smo se godine lijepo družili, surađivali uspješno i na zadovoljstvo svih naših članova, zajedno dijelili probleme generacije, a želim i vjerujem da ćemo to činiti još bolje u Novoj.

Blagoslovljen Božić i sretnu novu 2019. godinu svima vama i vašim obiteljima želim od srca.

da ni zapaziti visokog, mršavog čovjeka, koji ide usporedno s nama i ne primjećuje nas, koji je odlutao mislima u neko ljepše i sretnije vrijeme. Osamljen je, možda bi sjedio negdje s prijateljima i pijuckao, pričao o sebi, ali zna da je upravo podigao mirovinu koja nije dostatna da plati gazdi stanovanje i režije. Razmišlja on o promjenama u mirovinskom sustavu koje su upravo ovih dana u populaciji umirovljenika najvažnija tema. Mnogo ne razumije, ali zna da se ne može sve toliko promijeniti na bolje

Piše: Biserka Budigam,
psihologinja

Razvodom do obiteljske mirovine?

Pitanje: Prije 10 godina razveo sam se od supruge te napustio kuću u kojoj je ona živjela zajedno sa sinom u zajedničkom domaćinstvu. S obzirom na to da žena nije imala nikakvih prihoda, sin ju je uzdržavao, sve dok nije poginuo u prometnoj nesreći. On je također bio razveden i zato je živio s majkom. S obzirom na to da je moja bivša supruga ispunjavala uvjete za obiteljsku mirovinu (bila je starija od 60 godina), podnijela je zahtjev za stjecanje obiteljske mirovine te je to pravo i ostvarila. Zanima me imam li ja, kao drugi roditelj, pravo na dio obiteljske mirovine? Smatram da je nepravедno da majka dobije obiteljsku mirovinu, a ja kao otac ne, pa vas molim za odgovor.

(K.J., Slavonski Šamac)

Odgovor: Odredbom u članku 71. stavak 1. Zakona o mirovinskom osiguranju (NN 157/13) određeno je da roditelj kojeg je osiguranik uzdržavao do svoje smrti ima pravo na obiteljsku mirovinu, ako je do smrti osiguranika navršio 60 godina života. S obzirom na to da iz vašeg upita proizlazi da ste poslije razvoda napustili ženu i sina te prestali živjeti u zajedničkom domaćinstvu, ne ispunjavate uvjet uzdržavanja od strane vašeg sina, pa bez obzira što ste mu otac, nemate pravo na obiteljsku mirovinu, čak ni uz to što ste u času smrti svoga sina navršili 60 godina.

Nesiguran dar

Pitanje: Nedugo sam s kćerkom, na pritisak zeta, sklopila ugovor o darovanju nekretnine. Moram priznati da sam bila brzopleta, jer ako mi kćer umre zet i djeca me mogu izbaciti iz kuće. O toj sam činjenici počela razmišljati, jer se sličan slučaj dogodio u mome susjedstvu, gdje je susjeda praktički ostala na cesti nakon smrti sina kojem je ugovorom o darovanju ostavila kuću, a da nije sebe zaštitila. Razgovarala sam o tome s kćerkom koja je spremna situaciju popraviti, samo treba naći pravovaljani način. Molim vas da mi pomognete savjetom.

(A.K., Fažana)

Odgovor: Najbolje bi bilo da raskinete sklopljeni ugovor o darovanju te sačinite novi Ugovor o darovanju za slučaj smrti. Tim ugovorom bili biste zaštićeni za života. Ako kćerka ne pristane sklopiti novi ugovor, sačinite aneks ugovora o darovanju kojeg ste sklopili, s time da aneksom utvrdite „pravo doživotnog plodouživanja nekretnine“. Time ćete zadržati sva svoja prava na nekretnini, osim što je nećete moći prodati.

Stečaj bez mirovine

Pitanje: Radila sam u jednoj tvrtki 32 godine, no ta tvrtka je propala. Mogu li ostvariti pravo na prijevremenu starosnu mirovinu zbog stečaja poslodavca, ako sam nakon stečaja poduzeća bila prijavljena Zavodu za zapošljavanje,

ali mi se ukazala prilika i zaposlila sam se te ostvarila mjesec i pol dana staža osiguranja kod drugog poslodavca? I dalje sam na Zavodu za zapošljavanje i ispunjavam sve ostale uvjete za navedenu mirovinu.

(Ž.F., Split)

Odgovor: Svi uvjeti su obvezujući i za ostvarenje prava na prijevremenu starosnu mirovinu zbog stečaja poslodavca, moraju biti ispunjeni isključivo na dan kada osiguranik ispunjava uvjete. Osiguranik-žena u 2018. godini mora imati 57 godina života i 32 godine mirovinskog staža, a osiguranik-muškarac 60 godina života i 35 godina mirovinskog staža. Status nezaposlene osobe ne gubite, ako ste se nakon prestanka radnog odnosa dobrovoljno produženo osigurali, osim u slučaju ako ste produženo osigurani na mirovinsko osiguranje temeljem ugovora o radu na određeno vrijeme za stalne sezonske poslove. Ne gubite pravo na primjenu ove odredbe ni ako ste nakon prestanka zaposlenja zbog stečaja poslodavca još 30 dana nakon stečaja bili osigurani kao korisnica naknade plaće zbog privremene nesposobnosti za rad prema propisima iz obveznog zdravstvenog osiguranja, pod uvjetom da je korištenje bolovanja započelo osam dana prije stečaja poslodavca. Međutim, zaposlenjem kod novog poslodavca u trajanju od mjesec i pol dana, izgubili ste pravo na prijevremenu starosnu mirovinu zbog stečaja poslodavca te, unatoč ispunjavanju svih drugih kriterija, nemate pravo na tu povoljniju vrstu mirovine.

Šetanje služnosti

Pitanje: Susjedu s kojim sam dugo godina u dobrim odnosima dozvolio sam služnost puta preko moga zemljišta, jer je to bio jedini način da ima pristup do svog poljoprivrednog dobra. Prema dogovoru, služnost je išla sredinom moga zemljišta, a meni to ničim nije smetalo. U međuvremenu je poljoprivredno zemljište prenamijenjeno u građevinsko, tako da sam odlučio izgraditi kuću, koju namjeravam prodati. Susjed se sada nećka oko toga da služnost puta pomaknem uz rub svog zemljišta, što njemu ne nanosi nikakvu štetu, a meni donosi veliku korist. Molim vas da me savjetujete imam li pravo tražiti od susjeda da „pomaknemo“ služnost puta, odnosno, ako susjed ne pristane, smijem li svoje pravo ostvariti sudskim putem?

(M.Č., Lepoglava)

Odgovor: Odredbom članka 179. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima imate pravo na takozvano prelaganje služnosti. Vaše pravo na prelaganje služnosti se sastoji od zahtjeva za izmještanje služnosti na drugi dio nekretnine, što će vam omogućiti izgradnju kuće, s time da susjed ima pravo koristiti služnost puta prema dogovoru s vama kao vlasnikom poslužnog dijela. U krajnjem slučaju, bude li susjed odbijao prihvatiti izmještanje služnosti, možete se obratiti sudu da donese odluku o vašem pravu na prelaganje služnosti. U svakom slučaju, vi ste, kao vlasnik poslužne nekretnine, dužni snositi troškove nastale prelaganjem.

pravni
savjeti

Odgovara:
Milan Tomičić
dipl. pravnik

Besplatno
pravno
savjetovalište
za članove
Sindikata
umirovljenika
01/46 55 111/244
ili 01/46 15 797

Senka Erceg, predsjednica Podružnice SUH-a Vrgorac

U petoj brzini za bolji život

„Nadam se da će materijalni položaj svih naših članova biti bolji, kako bi nam ovo malo života što nam je ostalo bilo bolje i lakše, s manje strepnji i stresa“

Kada po prvi put netko zasjedne na odgovornu poziciju, obično nastane velik pritisak, a često treba vremena da se sve pokrene. No, Senki Erceg, predsjednici podružnice SUH-a Vrgorac, gotovo da i nije trebalo vremena za uhodavanje. S velikim entuzijazmom je u ožujku 2018. prihvatila ovu funkciju te krenula punom parom naprijed u ostvarivanju ambicija. Tako je vrgoračka podružnica među aktivnijima u Dalmaciji.

Rođena je 1956. godine u Kotezima, selu udaljenom tri kilometra od Vrgorca. Završila je smjer trgovačkog pomoćnika u srednjoj školi u Splitu 1973. Sve do 1998. radila je u trgovačkom poduzeću Primorje iz Makarske, a kako to obično biva, nakon stečaja otišla je u invalidsku mirovinu. Velik entuzijazam, predanost i organiziranost u radu može zahvaliti i tome što je majka triju kćeri i sina. Ivana je domaćica, Paula sobarica, Maja živi u Njemačkoj, a Pavao je vatrogasac. Ima i sedmero unučadi, a neki od njih su već završili srednju školu, dok drugi nisu još krenuli ni u osnovnu.

U SUH-u je aktivna od 2010., kada su je prijateljice nagovorile da se aktivira. Kaže da bi došla u SUH i ranije, ali su je ipak spriječile druge obveze. Iako, bez obzira na članstvo Sindikatu trgovine, nema prethodnog sindikalnog iskustva, brzo je pohvala sve konce. Donedavno je bila potpredsjednica podružnice, tako da je njen izbor na predsjedničku funkciju logičan slijed i prava nagrada za sve što je dosad učinila za umirovljenike vrgoračkog kraja. A popis Senkinih dobrih djela je dug.

„U našoj podružnici ima oko devedeset članova. Družimo se barem jedanput

tjedno. Naši članovi su prilično aktivni. Ove godine smo organizirali trodnevni izlet u Italiju, a prije nekoliko dana smo se upravo vratili sa desetodnevne rehabilitacije u toplicama, na kojoj je bilo pedesetak umirovljenika. Osim toga, redovito sudjelujemo na sportskim susretima naših umirovljenika, a uvijek smo prisutni i na svim lokalnim feštama i kulturnim manifestacijama kao što su „Biklijada“ u Vrgorcu, „Dani pršuta i vina“ u etno selu u Kokorićima, zatim na fešti „Tragom tradicije i pučke kulture“ na Velikom Godinju u Rašćanima. Sva ta naša putovanja, s obzirom na veličinu mirovina naših članova, organiziramo tako da im omogućimo plaćanje na nekoliko rata“, gotovo u dahu je navela Senka te još dodala kako redovito posjećuju bolesne i nemoćne, odlaze na kulturna i druga zbivanja u Vrgorcu i okolici.

Pohvalan je i angažman vrgoračkih umirovljenika oko očuvanja lokalne tradicije i običaja, a još je bolje što podružnica Vrgorac vrlo dobro surađuje s ostalim podružnicama u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Razlog je vrlo jasan.

„I dalje želim nastaviti sa ovakvim radom, želim pomagati starijim umirovljenicima, družiti se s njima i zajedno s mlađim kolegama nastojati uljepšati dane svima nama“, istaknula je Erceg.

Velik je to zadatak i obveza, pogotovo zato što, zbog oskudnih financija, ovise o volji lokalne samouprave, privatnih poduzetnika i dobrih ljudi. Za njih je Senka Erceg puna riječi hvale, ali ne može pohvaliti one koji su doveli do teške situacije u umirovljeničkoj populaciji.

„Svjesna sam situacije u Hrvatskoj i pratim događanja oko mirovinske reforme, a posebno mi smeta prijedlog

povećanja dobi za odlazak u mirovinu. Naši umirovljenici su umorni, bolesni, a s produženim radnim vijekom bit će to sve više izraženo. Pa kad će mladi doći na red, kad će dobiti posao, ako se nama sve više i više produžava radni vijek? Još važnije, jesmo li mi sposobni obavljati sve obaveze u tako kasnoj životnoj dobi? Također mi smeta velika razlika u mirovinama. Velika većina ne može na dostojanstven način živjeti od svoje zaslužene mirovine. Zato podržavam napore našeg Sindikata umirovljenika i čvrsto vjerujem kako će se ipak mirovinska reforma okrenuti na njihovu stranu. Neće to baš tako lako ići, ali uz borbu svih zajedno, moglo bi se nešto postići“, zaključuje Erceg.

Osim što je velika radnica, Senka Erceg je i nepopravljiva optimistkinja. Čvrsto vjeruje da će jednog dana, kad god to bilo, hrvatski umirovljenici biti dostojanstveni i živjeti bolje.

„Nadam se da će materijalni položaj svih naših članova biti bolji, kako bi nam ovo malo života što nam je ostalo u našoj poodmakloj životnoj dobi bilo što bolje i lakše, s manje strepnji i stresa. Želim da nam umirovljenici žive dobro, zdravo i dostojanstveno i da ne trebaju nikakva kopanja po kantama i kontejnerima. Nadam se i vjerujem da će to tako i biti“, uvjeren je Erceg.

To je i dobra poruka svim ostalima, jer se samo radom, zalaganjem i upornošću stiže se do uspjeha. Senka Erceg to dobro zna te uspijeva, u teškim uvjetima vrgoračkog kraja, aktivno i humanitarno djelovati na dobrobit svih osoba, koje su tijekom svojih mlađih godina radile za svjetliju budućnost, a dobile tmurnu starost.

Milan Dalmacija

*Sretan Božić
i uspješna Nova
2019. godina*

*Drage umirovljenice i umirovljenici,
u ime Istarske županije i svoje osobno,
želim čestit i blagoslovljen Božić te sretnu Novu godinu
Vama i Vašim bližnjima.*

*Neka Vam 2019. godina donese
zdravlja, spokoja i radosti.*

ŽUPAN ISTARSKJE ŽUPANIJE

Valter Flego

ISTARSKA
ŽUPANIJA

REGIONE
ISTRIANA

Dragi umirovljenici,
drage sugrađanke i dragi sugrađani,

božićno vrijeme jedno je od najljepših doba u godini, kada se okružujemo dragim nam ljudima, okupljamo oko blagdanskog stola i razmjenjujemo darove i lijepe želje.

Ovog Božića otvorimo svoja srca, a blagdanske trenutke ispunimo toplinom, ljubavlju i pažnjom. Podsjetimo svoje najmilije koliko nam znače, koliko ih volimo i koliko smo sretni što imamo jedni druge.

Neka taj osjećaj bude što dulje prisutan u našim srcima i bude inspiracija da budemo bolji ljudi.

Iskreno vam i od srca želim sretan
i blagoslovljen Božić i sretnu novu 2019. godinu!

Gradonačelnik Grada Zagreba
Milan Bandić

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'M. Bandić'.